

Protokoll 3/2026

fört vid Socialnämndens sammanträde tisdagen den 17 februari 2026 kl. 17:00-17:30, Konferenscenter rum Storfors, Storforsplan 36, Farsta

Ledamöter

Alexander Ojanne (S) Ordförande
Jan Jönsson (L) Vice ordförande
Ulrika Lorentzi (S)
Jakob Brandt (S)
Annika Ödebrink (S)
Rashid Mohammed (V)
Hanna Egeltoft (V) §§4-24
Magnus Runsten (MP)
Andréa Hedin (M)
Annika Elmlund (M)
Yvonne Fernell-Ingelström (M)
Tapani Juntunen (SD)
Kristin Jacobsson (C)
Eva Fagerhem (S) §§1-3 ersätter Hanna Egeltoft (V)

Ersättare

Johan Östman (S)
Eva Fagerhem (S) §§4-24
Sebastian Wiklund (S)
Fanny Björck (MP)
Oscar Andrén (M)
Ludvig Filhm (M)
Emelie Wassermann (SD)
Anne-Lie Elfén (L)
Henrik Falk (C)
Maurice Forslund (KD)

Övriga närvarande

Veronica Wolgast Carstorp Förvaltningschef
Lina Blombergsson Avdelningschef
Anna Mattsson Avdelningschef
Lisa Cadenius Avdelningschef
Anette Karlsson Enhetschef
Ingrid Klaus Avdelningschef
Alaa Idris Enhetschef
Magnus Hillborg Nämndsekreterare
Gabriel Blomberg Borgarrådssekreterare
Rebecca Hedenstedt Tjänsteman
Erika Márkus Tjänsteman

Justerare	Alexander Ojanne, Jan Jönsson
Datum för justering	2026-02-20
Paragraf	§§1-24
Sekreterare	Magnus Hillborg

§ 1
Godkännande av dagordning**Beslut**

Den utsända dagordningen godkändes

§ 2**Val av justerare och tid för justering****Beslut**

Ordförande Alexander Ojanne (S) och vice ordförande Jan Jönsson (L) utsågs att justera dagens protokoll. Ordföranden meddelade att justering sker fredag den 20 februari 2026.

§ 3

Förvaltningen informerar

Beslut

Nämnden lägger informationen till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Socialdirektör Veronica Wolgast Carstorp informerar om:

- Rättegång mot SocialLux genomfördes förra veckan. Dom meddelas 19 mars kl 14.
- Origos årliga träff 30/1. Presentation av projektet ”unga killar i fokus” och nya avtalet:
 - Utvidgad åldersgrupp för konsultativt stöd
 - Skräddarsydda utbildningar för fler yrkesgrupper
 - Beredningsgrupp som komplement till styrgrupp
 - Ny samverkansform med Hedersbrottsgruppen
 - Digital tillgänglighet

Socialnämnden får en dragning om nya Socialtjänstlagen - Framtidens socialtjänst, omställning till en långsiktigt hållbar socialtjänst i Stockholms stad. Föredragande är utredarna Rebecca Hedenstedt och Erika Márkus.

§ 4**Nämndens frågor till förvaltningen****Beslut**

1. Socialnämnden uppdrar till förvaltningen att besvara "Skrivelse om sexuell exploatering av barn och unga" från Centerpartiet och Liberalerna.
2. Socialnämnden uppdrar till förvaltningen att besvara "Skrivelse om arbetet mot könsstympning i Stockholms stad" från Centerpartiet, Liberalerna och Moderaterna.
3. Socialnämnden uppdrar till förvaltningen att besvara "Skrivelse angående förvärv av bostadsrätter för gruppbofästigheter för sociala ändamål" från Moderaterna.
4. Socialnämnden uppdrar till förvaltningen att besvara "Skrivelse om hemlösa personer som ansöker om ekonomiskt bistånd" från Moderaterna.

Sammanfattning av ärendet

Skrivelser som anmäldes vid sammanträdet:

Skrivelse om om sexuell exploatering av barn och unga

Kristin Jacobsson (C) och Jan Jönsson (L)

Sexuell exploatering av barn och unga sker ofta i det tysta och allt oftare via nätet. I Sverige uppger ungefär 1 av 100 unga att de någon gång blivit utsatta för sexuell exploatering, fysiskt eller online. Fenomen som så kallad "sugar dating" gör att fler riskerar att lockas in i prostitution genom att det först framställs som något oskyldigt som en middag, gåvor eller extra fickpengar. Men i själva verket handlar det om prostitution av barn, där vuxna köper tillgång till ungas kroppar för sexuellt ändamål. Samtidigt växer den digitala utsattheten snabbt. Globalt uppskattas över 300 miljoner barn per år ha drabbats av online-sexuell exploatering och sexuellt våld.

Stockholms stad har ett särskilt ansvar att skydda barn och unga från sexuellt våld och exploatering. Barn och unga som hamnar i denna utsatthet ska inte bollas runt mellan olika instanser och behöva berätta samma sak om och om igen. I dag finns expertstöd inom detta område genom Mikamottagningen, men de riktar sig bara till vuxna. Barn och unga förtjänar också tillgång till specialiserad hjälp.

Mot denna bakgrund önskas svar på följande frågor:

1. Vilket specialiserat stöd finns i dag i Stockholms stad för barn och unga under 18 år som utsatts för prostitution, människohandel, sexuell exploatering?

2. Hur säkerställs att barn och unga som söker hjälp inte bollas mellan olika enheter, utan får ett samordnat och tryggt stöd?
3. Avser Socialnämnden att bredda stadens befintliga expertstöd hos Mikamottagningen så att även minderåriga omfattas, och i så fall hur ser tidsplanen ut?

Skrivelse om arbetet mot könsstympning i Stockholms stad

Kristin Jacobsson (C), Jan Jönsson (L) och Andréa Hedin m.fl. (M)

Könsstympning är ett allvarligt övergrepp och brott, men framför allt är det ett enormt svek mot flickors rätt till sin egen kropp och sin egen framtid. Samtidigt vet vi att det här är en fråga som alltför ofta hamnar i skymundan. Många flickor bär på erfarenheter i tysthet. Andra riskerar att föras utomlands under lov för att bli könsstympade. Det är inte acceptabelt.

Västerås stad har visat att det går att arbeta systematiskt och förebyggande. Genom att ställa strukturerade frågor i elevhälsans samtal har man fått en tydligare bild av omfattningen. Man har tagit fram konkreta rutiner för skolpersonal och lathundar för hur samtal kan föras med både elever och vårdnadshavare. Det handlar om att våga se verkligheten och ge professionen rätt verktyg att hjälpa dessa flickor.

Västerås arbetssätt signalerar något viktigt: Att barns rättigheter går före tystnadskultur och beröringsskräck. Stockholms stad är Sveriges största kommun. Här bor flickor från hela världen. Det innebär också ett ansvar. Att arbeta strukturerat mot könsstympning är en del av det bredare arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Det kräver mod, kunskap och tydligt politiskt ledarskap.

Barns rättigheter måste alltid stå över kulturella eller sociala normer. Inga traditioner kan väga tyngre än flickors rätt till sin egen kropp.

Mot denna bakgrund önskas svar på följande frågor:

1. Har socialtjänsten i Stockholms stad en samlad strategi för att förebygga och upptäcka könsstympning samt hantera oro och anmälningar kopplade till risk?
2. Hur säkerställs att barn som misstänks vara utsatta eller i riskzon snabbt får ett samordnat stöd utan att bollas mellan olika enheter?
3. Avser socialnämnden att stärka det förebyggande arbetet inför exempelvis utlandsresor där risk kan föreligga, och i så fall hur?

Skrivelse angående förvärv av bostadsrätter för gruppboheter för sociala ändamål

Andréa Hedin m.fl. (M)

Socialnämnden har, i likhet med stadens boendeplan för 2025–2035, vid upprepade tillfällen konstaterat att det råder en betydande brist på bostäder med särskild service enligt LSS och SoL. Denna brist skapar långa väntetider och en ohållbar situation för många av stadens mest utsatta invånare och deras anhöriga. Det är därför angeläget att förvaltningen aktivt arbetar för att finna vägar framåt för att säkra fler anpassade boenden.

I närtid har två ärenden uppmärksammats som kan tyda på en ny metod för att etablera sådana boenden: det nyligen beslutade inriktningsärendet för en servicebostad i kvarteret Fader Bergström och ett liknande planerat projekt i Klockelund. En gemensam nämnare för dessa projekt förefaller vara att staden avser förvärva nyproducerade lägenheter, ursprungligen avsedda som bostadsrätter, från en privat byggaktör för att omvandla dem till service- eller gruppboheter. Modellen kan potentiellt erbjuda snabbare etableringar, men den väcker också en rad viktiga frågor om strategi, ekonomi och sociala konsekvenser som behöver belysas.

Med anledning av ovanstående vill vi ställa följande frågor:

1. Är modellen att förvärva bostadsrätter en aktiv och medveten inriktning för att adressera bristen på bostäder för nämndens målgrupper? Vilka långsiktiga för- och nackdelar ser man med modellen?
2. När staden förvärvar dessa objekt, hur säkerställs att priset är ekonomiskt försvarbart och inte ett sätt att subventionera byggaktörer som inte lyckats sälja sina objekt på den öppna marknaden?
3. Har förvaltningen analyserat vilka sociala och praktiska effekter som kan uppstå när en gruppbohet integreras i en vanlig bostadsrättsförening? Hur ser förvaltningen att staden kommer hantera samspelet med övriga boende i bostadsrättsföreningen, samt hur eventuella utmaningar gällande gemensamma utrymmen, stadgar och förvaltning kommer att hanteras?

Skrivelse om hemlösa personer som ansöker om ekonomiskt bistånd

Andréa Hedin m.fl. (M)

Moderaterna ser med viss oro på att antalet hemlösa personer som är aktuella med ansökningar om ekonomiskt bistånd inom nämndens verksamhet har ökat. Utvecklingen väcker frågor om orsakerna bakom ökningen och hur stadens regelverk och samverkan med andra aktörer påverkar situationen.

Av förvaltningens redovisning framgår att ökningen kan bero på en kombination av att tillhörighetsreglerna inom Stockholms stad ändrats, ett ökat inflöde från Kriminalvården samt en stor andel återkommande klienter. Det är angeläget att nämnden får en tydlig och transparent redogörelse för hur dessa faktorer samverkar och i vilken utsträckning de bidrar till det ökade antalet ansökningar.

Mot bakgrund av detta anser vi att det är viktigt att klarlägga hur förändringar i regelverk och ansvarsfördelning har påverkat utvecklingen, samt att få en tydligare bild av målgruppens sammansättning och behov.

Med anledning av ovanstående önskar vi svar på följande:

1. På vilket sätt har ändringarna av tillhörighetsreglerna förändrats och hur bedöms dessa förändringar ha bidragit till det ökade antalet ansökningar om ekonomiskt bistånd?
2. Hur många av de personer som nu ansöker om ekonomiskt bistånd har nyligen återkommit från Kriminalvården, och hur förhåller sig detta antal till motsvarande siffror tidigare år?
3. Hur många personer omfattas av beskrivningen om återkommande klienter, och hur stor andel av det totala antalet ansökningar utgör dessa?

§ 5**Remiss av Motion om stadsdelslyftet****Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2025/652**

SOF 2025/740

Beslut

1. Socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remiss av motion om stadsdelslyftet.

Sammanfattning av ärendet

I Stockholms stad finns samtliga av stadens särskilt utsatta områden inom Järva stadsdelsnämnd samtidigt finns andra utsatta områden inom andra stadsdelsnämnder. Dessa områden har en snarlik problembild som de särskilt utsatta områdena om än i något mildare omfattning. I en motion från Liberalerna lyfts det fram förslag om att ersätta arbetet med fokus-Järva med ett mer breddat arbete där samtliga av stadens utsatta områden inkluderas. Ett ”stadsdelslyft” föreslås införas med en styrande handlingsplan för en långsiktig kraftsamling för att motverka utsatta områden i Stockholms stad. Socialförvaltningen instämmer med motionärerna om att stadens resurser behöver kraftsamlas för att motverka negativ utveckling i våra utsatta och mest belastade områden, men ser inte behovet av att idag införa en separat styrande handlingsplan för ett ”stadsdelslyft”. Socialförvaltningen bedömer det som gynnsamt att invänta den utvärdering och uppföljning som görs under 2026 av beslutade fokusområden.

Yrkanden

Alexander Ojanne m.fl. (S), Rashid Mohammed m.fl. (V), Magnus Runsten (MP), Andréa Hedin m.fl. (M) och Tapani Juntunen (SD) yrkade bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Jan Jönsson (L) och Kristin Jacobsson yrkade

1. att bifalla motionen, samt,
2. att därutöver anföra.

Det är positivt att staden i dag lyfter fler områden än Järva i sitt fokusarbete. Att Farsta, Skärholmen och Hagsätra-Rågsved särskilt uppmärksammas i översiktsplanen och i olika satsningar visar att bilden av stadens utmaningar har breddats. Det är ett steg i rätt riktning.

Samtidigt visar utvecklingen i exempelvis Skärholmen att det inte räcker att konstatera behov eller hänvisa till pågående arbete.

Skärholmen har under senare år haft en tydlig negativ utveckling när det gäller trygghet och social problematik. Det understryker vikten av att redan nu bredda uppdraget och göra arbetet mer systematiskt i fler stadsdelar.

Socialförvaltningen hänvisar till att mycket redan sker inom ramen för fokusområden, samverkansöverenskommelser och den nya socialtjänstlagen, samt att det är lämpligt att invänta kommande utvärderingar. Vi delar uppfattningen att det finns ett omfattande arbete på plats och att omställningen till ny socialtjänstlag är viktig. Men just därför behövs också en tydlig politisk ram för hur detta arbete ska samordnas och följas upp i de områden som har störst utmaningar.

Det som motionen efterfrågar är inte ytterligare en parallell struktur, utan en styrande handlingsplan med konkreta mål, delmål och ansvarsfördelning. Utan en sådan riskerar arbetet att bli beroende av lokala initiativ och tillfälliga prioriteringar. En samlad plan skulle ge långsiktighet, tydligare politisk riktning och bättre förutsättningar för uppföljning.

Att invänta ytterligare en utvärdering riskerar i praktiken att innebära ytterligare ett år utan samlad styrning. Utvecklingen i bland annat Skärholmen visar att vi inte har den tiden. När områden halkar efter behöver staden agera samlad och tydligt, inte stegvis och reaktivt.

Vi har under lång tid påtalat behovet av mer sammanhållen styrning i arbetet med stadens utsatta områden. Den kritiken har ofta mötts med hänvisningar till att arbete redan pågår. Samtidigt har senare granskningar och erfarenheter från verksamheterna visat att insatserna inte alltid varit tillräckligt koordinerade eller långsiktiga.

Detta är inte en kritik mot förvaltningarnas engagemang. Tvärtom visar tjänsteutlåtandet att det finns en stark vilja att arbeta förebyggande och kunskapsbaserat. Men ansvaret för att ge detta arbete en tydlig politisk ram ligger på den rödgröna majoriteten.

Ett Stadsdelslyft i den bemärkelse som motionen beskriver behöver vara mer än ett samlingsnamn för befintliga insatser. Det behöver vara ett styrande dokument som anger vad staden ska uppnå, inom vilken tidsram och hur resultaten ska följas upp, både lokalt och på stadsövergripande nivå. Först då kan vi säkerställa att resurserna används samlad och att inga stadsdelar successivt glider in i en negativ utveckling utan att staden agerar i tid.

Mot denna bakgrund menar vi att motionen bör bifallas. En sammanhållen och styrande plan är nödvändig för att ge stadens

arbete i utsatta områden den långsiktighet, tydlighet och kraft som situationen kräver.

Propositionsordning

Ordföranden ställde de framställda förslagen till beslut mot varandra och fann att nämnden beslutat enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Jan Jönsson (L) och Kristin Jacobsson (C) reserverade sig mot beslutet till förmån för det egna gemensamma yrkandet.

Handlingar i ärendet

- SOF 2025/740-3 Tjänsteutlåtande - Remiss av Motion om Stadsdelslyftet
- SOF 2025/740-2.2 Motion om Stadsdelslyftet

§ 6**Remiss av Motion om hur vi kan förbättra tryggheten för stockholmarna genom att införa s.k. trygghetskiosker**

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2025/1121
SOF 2025/741

Beslut

1. Socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remiss av motion om att införa s.k. trygghetskiosker.

Sammanfattning av ärendet

I en motion från Moderaterna framförs förslag om att införa trygghetscentraler som bemannas av polis, socialtjänst och ordningsvakter. Trygghetscentralerna ska vara belägna som mindre kiosker vid t.ex. tunnelbanestationer och syftar till att skapa trygghet lokalt genom att dessa ska vara belägna nära stockholmarna och bemannade av yrkesverksamma som arbetar med trygghet. Vidare ska centralerna underlätta för en operativ samverkan mellan aktörer som arbetar trygghetsskapande genom att göra det enklare att dela erfarenheter och lägesbilder över vad som händer i området. Socialförvaltningen ser att det är viktigt att såväl socialtjänst som polis finns tillgängliga ute i det offentliga rummet. Socialförvaltningens uppfattning är att den operativa samverkan i stadsdelsområdena fungerar väl mellan olika trygghetsskapande funktioner och huvudmän och ser vinster med att arbetet är mobilt och kan förflyttas till där behov uppkommer, snarare än från en stationär fysisk plats.

Yrkanden

Alexander Ojanne m.fl. (S), Rashid Mohammed m.fl. (V), Magnus Runsten (MP), Jan Jönsson (L), Kristin Jacobsson (C) och Tapani Juntunen (SD) yrkade bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Andréa Hedin m.fl. (M) yrkade

1. att tillstyrka motionen, samt,
2. att därutöver anföra.

Trygghet är inte bara statistik i en medborgarundersökning; det är den konkreta upplevelsen hos stockholmarna som rör sig i staden och sina bostadskvarter. När hälften av invånarna i vissa stadsdelar känner otrygghet i sitt eget närområde krävs kraftfulla åtgärder för att återta det offentliga rummet. Det handlar i grunden om en frihetsfråga, ingen ska behöva begränsa sitt liv på grund av rädsla.

Polisens resurser är begränsade och behöver prioriteras och det räcker inte med enbart mobila patruller. Vi föreslår därför en permanent, fysisk och mänsklig närvaro på strategiska platser som exempelvis öppna drogsener och knypunkter i kollektivtrafiken.

Trygghetskiosker ska vara upplysta och bemannade knutpunkter på platser med hög upplevd otrygghet eller stökig historik. Här ska stockholmarna kunna möta ordningsvakter och medarbetare från socialtjänsten. Man ska kunna få hjälp att anmäla mindre brott, kunna få kontakt med socialjouren eller ta del av information. Genom trygghetskioskens fysiska närvaro i stadsmiljön ska tröskeln att söka hjälp minska och tränga undan brott och annat som stjälper den upplevda tryggheten bland stockholmarna.

Propositionsordning

Ordföranden ställde de framställda förslagen till beslut mot varandra och fann att nämnden beslutat enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Andréa Hedin m.fl. (M) reserverade sig mot beslutet till förmån för det egna yrkandet.

Handlingar i ärendet

- SOF 2025/741-2 Tjänsteutlåtande - Remiss av Motion om hur vi kan förbättra tryggheten för stockholmarna genom att införa s.k. trygghetskiosker
- SOF 2025/741-1.1 Motion om hur vi kan förbättra tryggheten för stockholmarna genom att införa s.k. trygghetskiosker

§ 7**Remiss om Motion om att utveckla skolstödet för
placerade barn enligt modellen UppSam**

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2025/1207
SOF 2025/787

Beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Barn och unga i samhällsvård utgör en särskilt utsatt grupp, där skolgången ofta präglas av avbrott, bristande kontinuitet och otydligt ansvar. Liknande utmaningar som de som identifierats i Uppsala förekommer även i Stockholms stad, där elever i samhällsvård ofta byter skola utan tillräcklig överlämning. Forskning visar att en fungerande skolgång utgör en av de viktigaste skyddsfaktorerna för barn i utsatta situationer. Utifrån detta föreslår motionären att Stockholms stad utreder möjligheten att införa en samordnad modell liknande UppSam för att stärka skolgången för denna grupp. Utredningen föreslås omfatta även barn som är placerade i Stockholms stad men tillhör andra kommuner samt innefatta en analys av behov, resursåtgång, samverkansformer och organisatoriska lösningar. I uppdraget kan även ingå att pröva modellen genom en tidsbegränsad försöksverksamhet.

Förvaltningen delar motionens problembeskrivning att barn och unga inom samhällsvård utgör en särskilt utsatt grupp och instämmer i forskningens slutsatser om målgruppens sämre skolutfall.

Förvaltningen konstaterar att motionen i huvudsak berör frågor som hanteras inom utbildningsförvaltningens verksamhetsområde. I den modell som motionärerna föreslår är inte socialtjänsten en direkt part utan socialtjänsten följer SAMS-stödet. Mot denna bakgrund begränsar socialförvaltningen sitt yttrande till att redogöra för hur den tvärprofessionella samverkan mellan skola och socialtjänst för den berörda målgruppen bedrivs i dag.

Stockholms stad tillämpar det nationella SAMS-stödet för att säkerställa kontinuitet i skolgången för barn och unga i samhällsvård genom strukturerad samverkan mellan socialtjänst och skola vid skolbyten. Skolfam är ytterligare ett riktat stöd att tillgå, specifikt till barn och unga i familjehemsvård. Vid omplacering av

placerade barn och unga till Stockholms stad eller vid hemflytt till staden efter avslutad placering finns numera skolsamordnare i varje stadsdelsnämnd för att stödja skolgången.

Förvaltningen bedömer att befintliga strukturer är tillräckliga och att fokus framåt ligger på att upprätthålla och förbättra pågående arbete och samverkan.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen.

Yrkanden

Alexander Ojanne m.fl. (S), Rashid Mohammed m.fl. (V), Magnus Runsten (MP), Andréa Hedin m.fl. (M), Kristin Jacobsson (C) och Tapani Juntunen (SD) yrkade bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Jan Jönsson (L) yrkade

1. att bifalla motionen, samt,
2. att därutöver anföra.

Den rödgröna majoriteten väljer i sitt svar att hänvisa till att det redan finns insatser på plats, såsom Skolfam och skolsamordnare, och drar därmed slutsatsen att stadens skolstöd för placerade barn fungerar väl. Det är en slutsats som saknar tillräckligt underlag.

Stockholmsliberalerna har varit drivande i införandet av skolsamordnare. Det är en viktig reform och det är bra att den nu är permanent i hela staden. Men att en funktion finns innebär inte att stödet är tillräckligt, likvärdigt eller systematiskt. Uppdrag och arbetssätt skiljer sig mellan stadsdelar. Det saknas fortfarande ett tydligt stadsövergripande grepp som säkerställer att alla placerade barn, oavsett placeringsform, får ett sammanhållet och strukturerat skolstöd genom hela placeringen.

Det mest problematiska är dock att staden fortfarande inte följer upp placerade barns skolresultat på aggregerad nivå. Stockholmsliberalerna har under lång tid krävt en sådan uppföljning. Utan systematisk redovisning av exempelvis betyg, skolnärvaro och gymnasiebehörighet saknas underlag för att bedöma om insatserna faktiskt fungerar. Då vet man inte vad som ger resultat, var bristerna finns eller vilka stadsdelar som halkar efter. Det enda vi vet om gruppen är Socialstyrelsens siffra över behörighet till gymnasiet och den är minst sagt bedrövlig – 35 % för barn som varit placerade hela årskurs 9. Att i det läget slå fast att arbetet är tillräckligt saknar grund.

Motionen syftar till att ta nästa steg. Skolfam är en viktig modell, men den omfattar inte alla placerade barn. Barn i jourhem, HVB och andra placeringsformer riskerar fortfarande att falla mellan stolarna. UppSam visar hur ett mer sammanhållet stöd kan organiseras med tydliga faser, ansvar och uppföljning genom hela placeringskedjan.

Detta handlar inte om att avveckla fungerande insatser, utan om att stärka dem och göra dem likvärdiga i hela staden. När majoriteten avvisar behovet av en översyn, trots att uppföljningen fortfarande brister, signalerar det en ovilja att säkerställa att alla barn i samhällsvård faktiskt får den skolgång de har rätt till.

Propositionsordning

Ordföranden ställde de framställda förslagen till beslut mot varandra och fann att nämnden beslutat enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Jan Jönsson (L) reserverade sig mot beslutet till förmån för det egna yrkandet.

Handlingar i ärendet

- SOF 2025/787-3 Tjänsteutlåtande - Remiss om Motion om att utveckla skolstödet för placerade barn enligt modellen UppSam
- SOF 2025/787-2.1 Motion om att utveckla skolstödet för placerade barn enligt modellen UppSam

§ 8**Remiss av Reviderad matstrategi**

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2024/1083
SOF 2025/859

Beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Det föreslagna matprogrammet *God mat för hälsa, klimat och miljö, Stockholms stads matprogram* är ett stadsövergripande styrdokument som syftar till att stärka stadens arbete med mat och måltider utifrån ett hälso- klimat- och miljö- samt beredskapsperspektiv.

Socialförvaltningen är överlag positiva till matprogrammet, det är framåtsträvande och de två fokusområdena tydliggör komplexiteten kring matens påverkan och hur det förhåller sig till de två fokusområdena:

- Hållbara måltider i stadens verksamheter och
- Matstaden Stockholm.

Yrkande

Alexander Ojanne m.fl. (S), Rashid Mohammed m.fl. (V), Magnus Runsten (MP) och Jan Jönsson (L) yrkade bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Yrkande

Andréa Hedin m.fl. (M) yrkade

1. att avstyrka remissen från kommunstyrelsen, samt,
2. att därutöver anföra.

Stockholm ska vara en förebild inom hållbara livsmedelssystem som bidrar till god hälsa, minskad miljö- och klimatpåverkan samt stärkt livsmedelsberedskap. Matprogrammet "God mat för hälsa, klimat och miljö" lyfter fram viktiga områden för stadens måltidsverksamhet och hur Stockholm som matstad kan utvecklas. Vi instämmer i att hållbara matval ska genomsyra stadens organisation och att den offentliga måltiden är en viktig pusselbit i stadens arbete för hälsa och hållbarhet Att upphandlingar och menyplanering kan bidra till en stärkt livsmedelsberedskap är också en relevant utgångspunkt, särskilt med tanke på det rådande

omvärldsläget och behovet av en flexibel och diversifierad livsmedelskedja.

Dock anser vi att programmet i sin nuvarande utformning riskerar att bli ett verktyg för förmynderi, särskilt inom skolan och äldreomsorgen, när barn och gamla, ofta med begränsade möjligheter att själva bestämma över sina måltider, används för att uppnå den nuvarande majoritetens politiska klimatpolitiska målsättningar. Detta äventyrar grundläggande principer om individens valfrihet, näringsintag och måltidens primära funktion i välfärden.

Enligt programmet ska andelen vegetabilier i måltiderna öka, andelen kött minska och en av två huvudrätter ska vara vegetarisk. Därtill ska maten, bland annat vara enkel att tillaga och servera, baseras på lättillgängliga livsmedel som kan lagerhållas, samt kräva liten energiåtgång. Dessa kriterier gör listan av möjliga måltider att servera i våra verksamheter mycket begränsad och försvårar att låta maten i våra verksamheter uppfylla sina verkliga syften, det vill säga att vara goda, trivsamma och näringsriktiga.

Att äldre i Stockholm inte i huvudsak själva får bestämma över den mat de äter, och att den mat de själva vuxit upp med och ätit i hela sina liv i praktiken exkluderas är djupt problematiskt. Många äldre har dålig tandstatus eller nedsatt aptit, och i sådana fall är igenkänning och små, kraftfulla måltider med högt näringsinnehåll avgörande för att undvika undernäring. Att då ensidigt prioritera en minskning av kött kan leda till att mat som inte uppskattas lämnas kvar, vilket ökar matsvinnet och minskar näringsintaget. Varje kalori som hamnar i magen på en person med undernäring är bra. Att införa en "förklädd vegetarianism" på de äldre, genom generella krav på ökad vegetabilisk andel, går stick i stäv med en omsorg som sätter individen i fokus.

Även inom förskola och skola lägger programmet en tung vikt vid målen om ökad andel vegetabilier och minskat köttintag. I kontrast till förslaget till nytt matprogram vill vi betona att skol- och förskolematens huvudsyfte är att ge barn och unga tillräcklig energi och näring för att de ska kunna växa, utvecklas, orka med skoldagen och tillgodogöra sig undervisningen. En måltid som inte äts upp, oavsett hur klimatsmart den är, bidrar varken till hälsa eller minskad klimatpåverkan utan snarare till ökat matsvinn. Att i första hand se skolmåltiderna som ett klimatpolitiskt verktyg riskerar att underminera skolmåltidens roll som ett pedagogiskt verktyg för lärande och social samvaro, och att barnen inte får den grundläggande näring de behöver under en lång skoldag.

Vi är angelägna om att Stockholm ska bidra till minskad klimatpåverkan och stärkt livsmedelsberedskap. Dock måste detta

ske i balans med medborgarnas behov och valfrihet, och särskilt när det kommer till barn och äldre som ofta har mindre möjligheter att påverka sina egna måltider. Vi efterfrågar ett matprogram som sätter medborgaren i centrum, där maten är primärt näringsriktig, god och tillgänglig, samtidigt som den bidrar till stadens hållbarhetsmål på ett balanserat och realistiskt sätt.

Yrkande

Kristin Jacobsson (C) yrkade

1. att delvis godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen, samt
2. att därutöver anföra.

Centerpartiet välkomnar att Stockholms stad tar fram ett nytt matprogram som ska stärka stadens arbete med mat och måltider utifrån hälsa, klimat/miljö och beredskap, samt att programmet tydligt omfattar Centerpartiets förslag "Matstaden Stockholm". Men det är tydligt att vänsterstyret missar flera viktiga perspektiv och målkonflikter, vilket gör att remissvaret behöver kompletteras.

Matprogrammet beskriver livsmedelssektorn/jordbruket som en av de stora påverkansfaktorerna bakom förlusten av biologisk mångfald, med hänvisning till globala förhållanden. Vi menar att detta behöver nyanseras tydligare i programmet så att svenskt jordbruk, som verkar under mycket högre miljö- och djurskyddskrav, inte klumpas ihop med världens mest ohållbara matproducenter. Svenska bönder är en del av lösningen, inte problemet.

Programmet lyfter animalieproduktionens globala miljö- och klimatpåverkan och drar slutsatsen att köttkonsumtionen bör minska. Samtidigt anger programmet att igenväxning av betesmarker är ett av de största hoten mot biologisk mångfald i Sverige, och att kött som konsumeras bör komma från djur som fått beta och därigenom bidragit till öppna landskap och friska ekosystem. Vi anser att denna spänning måste hanteras genom ett tydligt tillägg: svensk betesbaserad djurhållning och naturbetesmarker ska lyftas fram som en del av lösningen för biologisk mångfald, inte reduceras till ett problem. Återigen, att svenska bönder är en del av lösningen, inte problemet.

Svenska bönder är desutom en del av att skapa motståndskraft, för att öka vår nationella självförsörjningsförmåga på livsmedel. Sveriges försörjningsförmåga måste vara tillräckligt stark för att hålla igång produktion och distribution, även vid störningar. För att bygga denna motståndskraft krävs bl.a. att svenskt jordbruk är konkurrenskraftigt och att svenska jordbruksprodukter efterfrågas. Motståndskraften byggs i vardagen innan det är krig (dvs nu) men

det perspektivet saknas i princip helt och programmet vilket gör att beredskapsperspektivet mer känns som läpparnas bekännelse, även om vi delar bilden av att det i alla lägen är viktigt att upprätthålla utrikeshandeln. Att man inte vidtar åtgärder för att tydligare efterfråga produkter av svenska bönder är därför beklagligt.

I fokusområde 1 listas att arbetet ska leda till ökad andel ekologiska och rättvist producerade livsmedel, minskad klimatpåverkan, minskat matsvinn, ökad säsongsanpassning och därefter fler närproducerade livsmedel. Vi anser att detta ger fel signal om vad som är mest effektivt för klimat, beredskap och landsbygd. Närproducerat/svenskt bör prioriteras högre i stadens praktiska vägledning. Vi föreslår därför att programmet kompletteras med en uttrycklig prioriteringsordning vid målkonflikter, exempelvis: 1. Närodlat ekologiskt 2. Närodlat 3. Ekologiskt (och därefter övriga hållbarhetskriterier i avvägningen).

Programmet konstaterar att Sverige är importberoende och att stärkt lokal/regional/svensk livsmedelsproduktion kan minska sårbarheten i leveranskedjor. Samtidigt slår programmet fast att staden inte får ställa krav på svenskt ursprung i upphandling. Vi menar att remissvaret måste tydliggöra att Stockholm har betydande möjligheter att stärka försörjningsberedskapen genom offentlig upphandling genom att, utöver det som nämns i programmet, utforma upphandlingar så att lokala och regionala producenter kan delta (t.ex. logistikupplägg, rimliga delkontrakt, uppföljning). Som exempel lyckas Skövde kommun i sina upphandlingar med att över 99 procent av alla animalier är svenskproducerade, genom rätt formulerade upphandlingskrav.

Programmet hänvisar till kostrekommendationer som innebär tydliga normer för rätt kött och anger styrning mot mer vegetariska måltider i verksamheterna. Vi anser att stadens styrning bör fokusera på klimatsmart, trygg och populär mat med hög kvalitet och låg klimatpåverkan och att omställningen ska ske utan att låsa fast sig i ideologiskt färgade kostnormer, särskilt när svensk animalisk produktion ofta är ett bättre klimatval än långväga vegetariska alternativ.

Programmet bör även inkludera att ökad upphandling av viltkött skulle ge både hälso-, djurskydds-, miljö- och klimatomfattiga fördelar. Ur ett klimat- och hälsoperspektiv innebär viltkött kortare transporter samt att köttet är fritt från antibiotika, färgämnen, nitrit och andra tillsatser. Därtill är köttet magrare och därmed nyttigare. Ur ett djurskyddsperspektiv är det också bra då vilt lever i det fria. Stammar måste även gallras då de som växer ohämmat orsakar skador för jordbruk, trädgårdar, trafik samt offentliga platser, som exempelvis gäss som sprider bakterier på stadens

badplatser. Eftersom de orsakar skador i grödor minskar också möjligheten till närodlade grödor om viltstammarna är för stora.

Yrkande

Tapani Juntunen (SD) yrkade

1. att avslå förvaltningens förslag till beslut, samt
2. att därutöver anföra.

Stockholms stad ska erbjuda måltider som är hållbara ur klimat- och miljöperspektiv, men måltider inom förskola, skola och äldreomsorg ska i första hand säkerställa god hälsa, tillräckligt energiintag och hög näringskvalitet. Offentliga måltider är inte enbart ett verktyg för miljöstyrning utan innebär en direkt påverkan på barns utveckling, elevers studieförmåga och äldres hälsa. Detta är särskilt avgörande då stadens måltidsverksamhet omfattar ett mycket stort antal serveringar varje dag och därmed har stor betydelse för invånarnas välbefinnande över tid.

Hållbarhetsarbetet behöver därför utgå från ett helhetsperspektiv där näringsriktighet och acceptans hos dem som äter maten väger tungt. För att säkerställa valfrihet och möta olika behov och preferenser bör det inom stadens verksamheter alltid finnas både ett fullvärdigt vegetariskt alternativ och ett alternativ som innehåller kött, fågel eller fisk. Ett sådant förhållningssätt bidrar till att fler faktiskt äter av den mat som serveras, vilket i sin tur stärker folkhälsan och minskar risken för undernäring, särskilt bland äldre.

Måltider inom äldreomsorg och skola är en central del av hälsa, trygghet och livskvalitet och ska vara goda, näringsriktiga och anpassade efter individuella behov. En alltför ensidig styrning mot vissa livsmedel riskerar att leda till minskat matintag, lägre nöjdhet och ökat matsvinn, vilket både försämrar måltidsupplevelsen och motverkar programmets egna ambitioner om hållbarhet.

Propositionsordning

Ordföranden ställde de framställda förslagen till beslut mot varandra och fann att nämnden beslutat enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Andréa Hedin m.fl. (M) reserverade sig mot beslutet till förmån för det egna yrkandet.

Kristin Jacobsson (C) reserverade sig mot beslutet till förmån för det egna yrkandet.

Tapani Juntunen (SD) reserverade sig mot beslutet till förmån för det egna yrkandet.

Ersättaryttrande

Maurice Forslund (KD) lämnade ett ersättaryttrande:

Vänsterstyrets nya matstrategi är en radikal skrivbordsprodukt som prioriterar ideologi framför människor. Äldreförvaltningen beskriver det som att det i "nuvarande utformat program upplevs miljö- och klimatfrågor ha något större tyngd än hälsoperspektivet för äldres hälsa". Det krävs verkligen ett gott mått av just det "mod" som efterfrågas i strategin för att våga prioritera minskade utsläpp på marginalen, framför äldres hälsa och livskvalitet.

Det är inte heller utan att tankarna går till regionen och den mat som serveras inom den återregionaliserade ätstörningsvården. Är det snålhet eller miljömål som ligger bakom den oaptitliga historien? Där allt annat än hälsa och tillfrisknande verkar prioriteras av politiker till vänster.

Därtill tolkar vi det som att matstrategin föreslås vara aktivistisk med formuleringar om "aktivt påverkansarbete nationellt och inom EU" och att man ska verka för "bättre lagstiftning och skärpta styrmedel". Med andra ord kan det inte tolkas på annat sätt än att vänsterstyrets ambition är att utöka sin rådighet över vad människor äter. Frågan är vad mer stadens vänsterpolitiker vill bestämma över, utöver den rådighet man faktiskt redan har över alla måltider som serveras inom staden och över hur man upphandlar café- och restaurangverksamheter, sim- och idrottshallar, kulturhus, parker och andra publika miljöer som staden äger.

Vi motsätter oss att miljömärkta eller ekologiska varor ska väljas i så stor utsträckning som möjligt vid livsmedelsinköp. En studie från Sveriges lantbruksuniversitet visade så sent som 2024 att klimatpåverkan är ungefär lika stor för både konventionellt och ekologiskt jordbruk. Samtidigt ger ekologiskt jordbruk betydligt mindre skördar, så till den grad att om resten av världen tagit efter det som vänsterstyret i Stockholm förespråkar hade världen drabbats av svår svält. Detta är oansvarigt, inte minst i ljuset av kriget i Ukraina, som tillsammans med Ryssland står för odlandet av en fjärdedel av allt vete i världen. En redan pressad global livsmedelssituation riskerar att förvärras ytterligare av vänsterstyrets populistiska politik på området. Ett bättre grepp hade varit att ställa krav på att maten ska vara närproducerad. I syfte att öka den svenska livsmedelsberedskapen i en tid då det pågår ett krig i Europa. Vänsterstyrets ambitioner för livsmedelsinköp rimmar synnerligen illa med ambitionen att stärka

livsmedelsberedskapen. Därtill är ofta ekologisk mat dyrare, vilket riskerar att inskränka måltiderna till rätter som de äldre varken känner igen eller tycker om. Enligt vittnesmål från organisationer som är verksamma inom äldreomsorgen har de stränga kraven på ekologiska livsmedel gått ut över kvalitén på maten och de äldres matlust. Vi är av uppfattningen att de äldres hälsa och matglädje alltid ska komma i första hand vid inköp och planering av måltider.

Inom ramen för matstrategin ska staden även öka andelen Fair trade-inköp. Detta är ytterligare ett exempel på vänsterstyrets dyra och missriktade symbolpolitik. De bönder som är relativt rika är också de som oftast lyckas säkra Fair trade-anslutningar, med den prispremium det innebär. Småbönder med mindre kapital, kontakter eller tid, riskerar att gå miste om anslutningen och därmed också prispremien. När priserna höjs artificiellt får färre råd att köpa, vilket riskerar att tränga undan de allra fattigaste bönderna, när efterfrågan minskar på marginalen. Det går tvärt emot ambitionen att man vill öka andelen "rättvist" producerade livsmedel.

Det lämnas också till läsaren av programmet att själv att fantisera ihop vad som är "rättvist". Man frågar sig om vänsterstyret inte anser att det är rättvist att man köper in livsmedel till överenskommet pris på en öppen marknad? Om inte, vad är det då som man anser vara mer "rättvist"? Fair trade, med sina negativa effekter för de allra fattigaste bönderna? Vem är det ens som ska få bestämma vad som anses vara "rättvist" och inte?

De politiska klåfingrigheterna slutar inte heller där, utan ett "hälsosamt utbud med låg miljö- och klimatpåverkan" ska prioriteras vid upphandling av café- och restaurangverksamheter i staden sim- och idrottshallar, kulturhus, parker och andra publika miljöer. Även vid evenemang, festivaler och marknader där staden är arrangör, medarrangör eller samverkar med andra aktörer ska "hållbara måltider lyftas fram till exempel genom avtal". Frågan är om man i vänsterstyrets Stockholm framgent kommer att kunna unna sig en gammal hederlig varm korv medan man tittar på en innebandymatch, eller om det blir "vegorulle med bröd" – som det kanske kommer att behöva börja kallas efter att de nya EU-reglerna förhandlats färdigt. I vänsterstyrets Stockholm verkar bara politikernas fantasi sätta gränser för vilka pekpinnar man tycker sig ha rätt att komma med.

Handlingar i ärendet

- SOF 2025/859-2 Tjänsteutlåtande - Remiss av Reviderad matstrategi
- SOF 2025/859-1.1 Bilaga - God mat för hälsa, klimat och miljö - Stockholms stads matprogram

§ 9**Remiss av Handlingsplan för åldersvänlig stad**

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2025/524
SOF 2025/933

Beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Handlingsplan för en åldersvänlig stad fokuserar på att bidra till att stadens verksamheter har en gemensam målbild om att äldre i Stockholms stad har goda möjligheter att vidhålla en god hälsa och tillgänglighet till samhället, känna välbefinnande samt möjlighet att bidra till samhället. Handlingsplanen beskriver tydliga mål för det arbetet samt hur uppföljningen av handlingsplanen sedan ska ske i ordinarie processer för uppföljning.

Förvaltningen ställer sig överlag positiv till föreslagen handlingsplan för åldersvänlig stad. Vid föregående remissrunda lyfte förvaltningen att det är angeläget att äldre i utsatta livssituationer särskilt lyfts fram och synliggörs i handlingsplanen. Förvaltningen välkomnar därför tillägget om äldre i hemlöshet men saknar skrivningar om äldre utsatta för våld i nära relationer samt äldre med skadligt bruk och beroende.

Yrkanden

Alexander Ojanne m.fl. (S), Rashid Mohammed m.fl. (V), Magnus Runsten (MP), Jan Jönsson (L), Kristin Jacobsson (C) och Tapani Juntunen (SD) yrkade bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Andréa Hedin m.fl. (M) yrkade

1. att avslå förvaltningens förslag till beslut,
2. att återremittera ärendet, samt
3. att därutöver anföra.

Moderaterna delar grundambitionen att Stockholm ska vara en av världens bästa städer att åldras i. Stockholm ska vara en stad som präglas av trygghet, valfrihet och framtidstro. Förslaget som är en bra grundplatta, men den har alldeles för låg ambitionsnivå. Den styrande majoriteten går hårt på möjligheterna för äldre att leva i Stockholm, med hårdare regler för vilken mat som serveras på äldreboenden och att, som vänstermajoriteten gjort, förbjuda ett glas vin eller öl på vissa seniorträffar är ett exempel på onödigt

förmynderi. En åldersvänlig stad måste präglas av tillit till de äldres omdöme, inte av onödiga restriktioner. I ett läge där, enligt stadens egna prognoser, andelen 65–79-åringar kommer att öka med nästan 18 procent fram tills 2034 och andelen över 80 med drygt 50 procent är det viktigt att staden har en plan för hur man ska göra Stockholm till en bättre plats att bo i som äldre. Den här planen når inte i upp till den målsättningen.

Handlingsplanen präglas av övergripande och allmänt hållna mål utan tydlig ansvarsfördelning eller mätbara indikatorer. För att undvika att planen blir ett dokument som samlar damm måste varje utvecklingsområde ha tydliga indikatorer med konkreta mätbara mål: Vi anser att förslaget till beslut prioriterar visioner framför genomförbarhet och misslyckas med att adressera de verkliga utmaningarna inom äldreomsorgen. För att planen ska kunna omsättas i reell förbättring för Stockholms äldre krävs en tydligare inriktning i dokumentet. Ett talande exempel är att HBTQI-personer bara direkt nämns en enda gång i dokumentet, trots att Folkhälsomyndigheten varnar för en stor oro hos gruppen om framtidens vård och omsorg. Moderaterna ser ett stort behov av att konkretisera hur äldre som tillhör en utsatt grupp ska skyddas. Ett bra första steg hade varit att HBTQI-certifiera hemtjänsten, vilket dessvärre den styrande majoriteten motsätter sig.

Vi är oroliga över formuleringarna om att nämnder ska samverka för att nå flera målsättningar utan att det tydliggörs vilken nämnd eller vilket bolag som bär huvudansvaret. Det måste tydligt framgå vem som äger respektive mål och aktivitet. Varje större åtgärd bör också följa med en tidsplan samt en analys av dess ekonomiska konsekvenser för att säkerställa realism och genomförandekraft.

Vänstermajoritetens politik riskerar att urholka den valfrihet som stockholmarna värdesätter. Handlingsplanen nämner samverkan, men i praktiken ser vi hur välfungerande privata utförare motarbetas till förmån för lösningar i egen regi. Detta leder till minskad mångfald, sämre konkurrens och en förlust av viktig kompetens och erfarenhet. Fokus måste alltid vara kvalitet och effektivitet för den äldre, oavsett vem som utför tjänsten. Vi motsätter oss en ideologisk styrning där huvudmannaskap är viktigare än resultat. Den nyligen framtagna äldreboendeplanen visar med all tydlighet på vikten av att privata aktörer är med och behandlas som partners snarare än som motståndare.

Planen misslyckas med att tillräckligt tydligt skilja på behoven hos olika grupper av äldre. Behovet av bostäder ser olika ut för en aktiv 70-åring och en skör 90-åring.

Handlingsplanen är svag när det gäller äldres roll på arbetsmarknaden. En åldersvänlig stad måste erkänna den

värdefulla resurs som äldre med sin kompetens och erfarenhet utgör. Staden bör som stor arbetsgivare föregå med gott exempel och skapa förutsättningar för dem som vill och kan arbeta längre. Dessutom föreslår vi att frågan om inkludering av äldre i arbetslivet lyfts in som en specifik punkt under utvecklingsområdet "Social inkludering".

Sammanfattningsvis anser Moderaterna att handlingsplanen behöver omarbetas för att bli ett verkningsfullt verktyg. Det här känns som ett AI-genererat dokument fyllt med värdeord, inte en konkret handlingsplan för att göra Stockholm bättre för stadens äldre. Handlingsplanen måste fokusera på konkreta åtgärder, säkerställa verklig valfrihet, främja en differentierad bostadsmarknad och se äldre som en resurs. Endast då kan vi bygga ett Stockholm där alla kan åldras med trygghet och värdighet.

Propositionsordning

Ordförande frågar nämnden om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras. Ordförande finner att ärendet ska avgöras idag

Ordföranden ställde därefter de framställda förslagen till beslut mot varandra och fann att nämnden beslutat enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Andréa Hedin m.fl. (M) reserverade sig mot beslutet till förmån för det egna yrkandet.

Särskilt uttalande

Jan Jönsson (L) lämnade ett särskilt uttalande:

Stockholmsliberalerna delar i huvudsak förvaltningens bedömning av handlingsplanen för en åldersvänlig stad och välkomnar att frågan ges ett tydligare och mer samlat grepp. En åldersvänlig stad handlar ytterst om självbestämmande, trygghet och faktisk delaktighet. Det innebär att äldre ska kunna röra sig fritt, påverka sin vardag och ha reella valmöjligheter i frågor som rör boende, stöd och omsorg.

Samtidigt är det avgörande att handlingsplanen inte stannar vid övergripande ambitioner eller värdeord. Genomförandet måste följas systematiskt och kopplas till konkreta prioriteringar i stadens budget och styrning. Det räcker inte att målen finns formulerade – de måste också avspeglas i resursfördelning, uppföljning och tydligt ansvar.

Boendefrågan är central i detta. Servicehusen fyller en viktig funktion som mellanboendeform och erbjuder en kombination av självständighet, trygghet och gemenskap. Utvecklingen de senaste åren, med minskat antal beslut och ökad andel avslag, behöver tas på allvar. Det riskerar annars att urholka äldres faktiska valmöjligheter. Om staden menar allvar med att stärka självbestämmandet måste servicehusens roll långsiktigt säkras och utvecklas, inte gradvis försvagas genom minskad tillgång.

Tillgängligheten i stadsmiljön är en annan grundförutsättning. När framkomligheten brister, exempelvis vintertid, begränsas äldres rörelsefrihet i praktiken. Otrygga eller svårframkomliga gångvägar leder till isolering, minskad självständighet och i förlängningen ökade behov av stöd. En åldersvänlig stad måste fungera i vardagen – året runt och i hela staden.

Handlingsplanen är ett viktigt steg. Men dess värde avgörs av genomförandet. Det behövs tydlig uppföljning som visar att ambitionerna också ger konkret effekt för äldre stockholmares livsvillkor. Först då kan staden på allvar säga att den är åldersvänlig i praktiken, inte bara i styrdokument.

Särskilt uttalande

Kristin Jacobsson (C) lämnade ett särskilt uttalande:

Centerpartiet instämmer i ambitionen att Stockholm ska vara en åldersvänlig stad. Att motverka ålderism är inte bara en fråga om värdighet och mänskliga rättigheter, utan också en förutsättning för att klara välfärdens långsiktiga finansiering. Att diskriminera människor på grund av ålder är ohållbart – både socialt och samhällsekonomiskt.

Det är positivt att den reviderade handlingsplanen har förtydligats i flera avseenden. Ansvarsfördelningen mellan stadens nämnder och bolag har blivit tydligare, och planen avgränsas nu bättre i relation till andra styrdokument och program. Detta är viktiga steg för att skapa en mer sammanhållen styrning.

Samtidigt kvarstår flera brister. Planen saknar fortfarande tydliga prioriteringar och konkreta, uppföljningsbara mål. För att arbetet med en åldersvänlig stad ska bli mer än en ambition krävs en tydligare struktur för hur utvecklingsområdena ska omsättas i praktisk handling och hur resultaten ska mätas över tid.

Centerpartiet vill också betona vikten av att bostadsfrågan hanteras med konkreta verktyg som stärker äldres självständighet och valfrihet. Det måste bli enklare för äldre att planera sitt boende i tid

och att byta från en otillgänglig bostad till en mer anpassad. Därför vill Centerpartiet införa en flyttlots för äldre som kan ge konkret stöd i den ofta övermäktiga processen att byta bostad. En sådan funktion skulle både öka livskvaliteten för äldre och bidra till en nödvändig rörlighet på bostadsmarknaden. Vi har även föreslagit Vinterhjälpen, en viktig åtgärd för att trygga äldres mobilitet även när vädret medför utmaningar.

Centerpartiet vill också lyfta behovet av att införa och tydliggöra möjligheten att göra en orosanmälan för äldre. I dag finns strukturer inom staden för att hantera oro, men det är långt ifrån självklart för anhöriga, grannar eller personal vart man ska vända sig när en äldre person far illa eller riskerar att hamna i en utsatt situation. Därför har Centerpartiet föreslagit att Stockholm inför en särskild funktion för orosanmälan för äldre, inkluderar detta i stadens e-tjänster och synliggör möjligheten tydligt på stadens hemsida. För en äldre person som lever i ensamhet, försummelse eller utsatthet kan en uppsökande kontakt vara helt avgörande.

Stockholm har alla möjligheter att vara en föregångare som åldersvänlig stad – men då krävs att handlingsplanen följs av tydligare prioriteringar, mätbar uppföljning och reformer som gör verklig skillnad i äldres vardag.

Ersättaryttrande

Maurice Forslund (KD) lämnade ett ersättaryttrande:

1. att delvis godkänna Handlingsplan för åldersvänlig stad, samt
2. att därutöver anföra följande:

Vi välkomnar ambitionen om en stad som är tillgänglig och ändamålsenlig för äldre. Vi beklagar dock att vår kritik inte har hörsammats i de revideringar som nu föreslås. Först och främst ställer vi oss fortsatt frågande till termen "åldersvänlig stad" som sådan. Ålder är inte samma sak som att vara äldre, det heter ju exempelvis medelålders. Vi anser därför att termen "äldrevänlig stad" är en mer rättvisande benämning, så att det blir tydligt till vem handlingsplanen riktar sig.

Handlingsplanen får heller inte bara stanna vid goda avsikter och vackra ord, utan måste leda till en positiv utveckling. Vi efterfrågar därför också fler mätbara indikatorer. Utan konkreta mål blir arbetet svårt att följa upp och utvärdera.

Även vissa aspekter när det kommer till tillgänglighet för äldre till det offentliga rummet lyser med sin frånvaro. Trygghet i det offentliga rummet i form av snöröjning och halkbekämpning nämns

bara kort. För äldre är en god snöröjning och halkbekämpning helt avgörande för att komma ut under vintermånaderna. Inte minst till de sociala aktiviteter som det ägnas ett helt kapitel åt att beskriva. Kristdemokraterna hade gärna sett ett större fokus på snöröjning och halkbekämpning som en del av en äldrevänlig stad. Äldrevänlig snöröjning, snarare än feministiskt dito. Inte minst i ljuset av det snökaos som präglade Stockholm under december 2025.

Vi vill även fortsatt att programmet komplementeras med åtgärder för att stärka det brottsförebyggande arbetet mot exempelvis äldrebedrägerier. Handlingsprogrammet lyfter inte heller behovet av rena praktikaliteter, som exempelvis en god tillgång till toaletter och bänkar att vila sig på i det offentliga rummet.

Handlingar i ärendet

- SOF 2025/933-2 Tjänsteutlåtande - Remiss av Handlingsplan för åldersvänlig stad
- SOF 2025/933-1.1 Handlingsplan för en åldersvänlig stad

§ 10**Socialnämndens verksamhetsberättelse för år 2025**

SOF 2025/903

Beslut

1. Socialnämnden godkänner verksamhetsberättelse för 2025.
2. Socialnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen.
3. Socialnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om 3,2 mnkr för kostnader för utveckling av sociala system.
4. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden har under året arbetat i enlighet med kommunfullmäktiges inriktningsmål och med kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena samt nämndens egna mål. Socialnämndens verksamhetsberättelse avhandlar den löpande verksamheten och de uppdrag som givits i kommunfullmäktiges budget för 2025. Socialnämnden bedömer att samtliga av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål har uppfyllts under året.

Viktiga fokusområden för socialnämnden under året har varit:

- Ny socialtjänstlag med ökat fokus på förebyggande arbete och tidiga insatser
- En sammanhållen stad med lokala utvecklingsbehov
- Våld i nära relationer, brottsförebyggande, välfärdsbrott samt kris- och beredskapsfrågor
- Digitalisering och en mer tillgänglig socialtjänst genom digitala arbetssätt, e-tjänster och ny teknik
- Vägen till arbete och egen försörjning samt arbetet mot hemlöshet.
- Ett utvecklat och stärkt miljö- och klimatarbetet i verksamheterna i enlighet med stadens miljöprogram
- Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare
- Budget/ekonomi i balans och långsiktigt hållbara finanser

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner verksamhetsberättelse för socialnämnden 2025.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 5 februari 2026.

Särskilt uttalande

Jan Jönsson (L) lämnade ett särskilt uttalande:

Verksamhetsberättelsen visar att det på många områden bedrivs ett omfattande arbete inom socialnämndens ansvarsområden. Samtidigt ger rapporten en bild av en organisation där flera centrala utvecklingsfrågor återkommer år efter år utan att leda till tillräckligt tydliga förändringar.

Det är anmärkningsvärt att en rad aktiviteter som skulle utredas under föregående år nu återigen landar i att frågan behöver utredas vidare. Det gäller exempelvis organisatoriska frågor och utvecklingsområden där behovet av förändring varit känt under lång tid. När utredningar följs av nya utredningar utan tydlig verkstad riskerar det att urholka både styrning och förtroende.

Vi noterar också att det enligt verksamhetsberättelsen saknas grund för ytterligare ett HVB. Det är anmärkningsvärt mot bakgrund av hur den rödgröna majoriteten under mandatperioden lyft fram just denna satsning som central. När underlaget i efterhand inte visar ett tydligt behov uppstår frågor om hur besluten har beretts och på vilka grunder prioriteringarna gjorts.

Den forskarutvärdering som genomförts av RVC visar att stadens socialtjänst behöver utveckla ett mer likvärdigt stöd till våldsutsatta. Det är ett viktigt konstaterande. Samtidigt väcker det frågan varför detta arbete inte prioriterats tidigare, då brister i likvärdighet varit kända under lång tid. När extern utvärdering pekar på behov av utveckling bör det följas av tydliga åtgärder och tidsatta uppdrag.

Särskilt oroande är den markanta sänkningen av andelen personer som upplever att de fått en förbättrad situation genom socialtjänstens insatser. Förklaringen som ges, kopplad till att många inom socialpsykiatrin haft samma insats över längre tid, är svår att fullt ut acceptera utan fördjupad analys. Om detta skulle vara den huvudsakliga orsaken skulle målgruppen behöva ha ökat mycket kraftigt. Det finns skäl att ställa frågan om utvecklingen istället speglar en längre tids nedprioritering och ekonomisk press inom socialpsykiatrin.

När det gäller det nya HVB-samarbetet med regionen framhålls att regionens resurser bäst används genom två sjuksköterskor på plats. Det är ett steg, men framstår som begränsat i relation till målgruppens behov. För barn med omfattande psykiatrisk problematik är tillgång till barn- och ungdomspsykiatrisk

kompetens central. Det saknas en tydlig redovisning av hur detta säkerställs.

För målgruppen 65+ inom LSS konstateras att nuvarande träffpunkter är otillräckliga och att en pilotverksamhet ska utvärderas. Det är positivt att behovet identifieras, men när året gått utan mer genomgripande förändringar väcks frågan hur prioriterad denna grupp faktiskt är. Äldre personer med funktionsnedsättning ska inte behöva vänta år efter år på anpassade insatser.

Vi noterar vidare att vuxenuppsökarverksamheten fortsatt beskriver problem med äldre hemlösa från andra kommuner som hamnar mellan stolarna när ansvar ska fastställas. Det är en systemfråga som kräver tydligare politisk hantering och mer flexibla lösningar, annars riskerar utsatta personer att stå utan insats under tiden kommuner diskuterar ansvar.

Antalet beställda bostäder inom LSS har dessutom minskat kraftigt och ligger långt från uppsatta mål. Detta är allvarligt. Bristen på bostäder är sedan länge känd och påverkar direkt livsvillkoren för personer med stora stödbehov.

I avsnittet om arbetet mot våldsbejakande extremism saknas en tydlig redovisning av utvecklingen inom den högerextrema miljön och så kallade aktivklubbar, trots att detta är något som nationella myndigheter pekat ut som en växande risk. Även frågor om rasism, antisemitism och HBTQ-personers utsatthet är svagt belysta i rapporten.

Sammantaget visar verksamhetsberättelsen att det finns ett omfattande arbete i organisationen, men också att styrningen behöver bli tydligare och mer resultatinriktad. Återkommande utredningar, oklara effekter av satsningar och minskande upplevd kvalitet i vissa insatser är signaler som bör tas på allvar. Det krävs större fokus på uppföljning av faktiska resultat och på att genomföra beslutade förändringar i praktiken.

Särskilt uttalande

Andréa Hedin m.fl. (M) lämnade ett särskilt uttalande:

Stockholm befinner sig i ett läge där kraven på socialtjänsten är större än på länge. Barn rekryteras in i kriminalitet, den psykiska ohälsan bland unga ökar och välfärden är utsatt för systemhotande brottslighet. Mot den bakgrunden borde 2025 ha varit ett år präglad av handlingskraft med fokus på snabb implementering av nya verktyg och arbetssätt. I stället är verksamhetsberättelsen en spegelbild av saktfärdig politisk styrning med fokus på projektering,

utredning och planering. Samtidigt skjuts avgörande åtgärder på framtiden.

Ny socialtjänstlag

Den nya socialtjänstlagen trädde i kraft sommaren 2025 och kan närmast beskrivas som ett paradigmskifte för det förebyggande arbetet. Trots detta har implementeringen dragit ut på tiden och de nya verktygen har ännu inte kommit Stockholms barn och unga till del. Samtidigt fortsätter rekryteringen till kriminalitet i snabb takt. Revideringen av sekretesshandboken samt riktlinjerna för samverkan mellan skola och socialtjänst har försenats. Skolsociala team (SST), en central modell för att tidigt fånga upp barn i riskzon, erbjuds fortfarande inte i hela staden. När arbetssätt och insatser skiljer sig avgörs barns tillgång till stöd av vilken stadsdel de bor i, vilket riskerar att fördjupa ojämlikheten.

Arbetsmiljön inom socialtjänsten är fortsatt ansträngd och socialsekreterare är i många avseenden en utsatt yrkesgrupp. Det blev tydligt inte minst i december, när två anställda misshandlades utanför sitt kontor av maskerad person. Socialsekreterare möter hot och otillåten påverkan samtidigt som arbetsbelastningen är hög. Trots detta ökade personalomsättningen vilket indikerar att man inte gjort tillräckligt för att stärka arbetsmiljön.

Särskilt oroande är att unga med psykisk ohälsa upplever samhällets stöd som krångligt och otillgängligt. Detta riskerar att få långtgående konsekvenser för en grupp där tidiga insatser och låga trösklar kan vara avgörande. Samtidigt minskar andelen personer som upplever att deras situation förbättrats genom socialtjänstens insatser inom våld i nära relation, vuxenmissbruk och socialpsykiatri. När människor har insatser under lång tid utan att uppleva en förbättring är det en signal om att träffsäkerheten och kvaliteten behöver stärkas.

LSS

Servicen till stockholmarna är utgångspunkten i stadens verksamheter. Målsättningen är att Stockholm ska vara en stad som det är lätt att leva i, med hög kvalitet i den assistans för de vuxna som behöver boenden med särskild service; LSS. Behovet av bostäderna är stort och bristen är tydlig. I verksamhetsberättelsen konstateras att målet om 53 nya boendeplatser inte har kunnat uppnås och att exploateringsnämnden har pausat ett antal projekt vilket betyder förseningar som berör totalt 130 planerade boendeplatser. Vi förutsätter att problemet adresseras och att berörda nämnder förstärker sin samverkan för att åtgärda bristen på bostäder enligt LSS och SoL så att staden kan komma till rätta med problemet och uppfylla de mål som satts för 2035.

Serveringsfrågor och tillstånd

Moderaterna ser med oro på att Stockholms stad i flera fall under 2025 har valt att tolka lagstiftning och rättspraxis mer restriktivt än vad som varit nödvändigt. En alltför snäv rättstillämpning riskerar att skapa osäkerhet för företagare, fördröja etableringar och i praktiken sätta hinder för verksamheter som uppfyller lagens krav.

Ett första exempel från 2025 rör nämndens tolkning av begreppet "lokal" i alkohollagen. Med hänvisning till en ifrågasatt dom från kammarrätten i Göteborg har nämnden under året avslagit ansökningar om stadigvarande serveringstillstånd med motiveringen att serveringsställena saknar serveringslokal inomhus. Överklagandeprocessen har därefter visat att nämnden inte borde ha varit så restriktiv. I ett fall som avsåg tillämpningen av begreppet "lokal" avslog nämnden en ansökan om serveringstillstånd, vilket överklagades av sökanden. I december 2025 bifölls överklagandet av kammarrätten i Stockholm. Detta illustrerar att stadens ursprungliga tolkning varit mer restriktiv än vad högre instans senare funnit skäl för.

Ett andra exempel gäller de nya bestämmelserna om gårdsförsäljning som trädde i kraft den 1 juni 2025. Kort efter ikraftträdandet inkom flera ansökningar till staden. Nämnden valde att delvis avslå de tre första ansökningarna och att begränsa öppettiderna med hänvisning till alkoholpolitiska olägenheter. Besluten överklagades och förvaltningsrätten i Stockholm konstaterade under hösten 2025 att nämnden inte haft fog för att begränsa öppettiderna på det sätt som skett.

Sammantaget visar dessa exempel på en tendens att göra mer långtgående och restriktiva tolkningar än vad lagstiftningen och domstolarna ytterst kräver. Det riskerar att skapa onödigt osäkerhet och ökade kostnader för näringsidkare som redan uppfyller lagens krav.

Stockholm ska vara en levande stad med ett dynamiskt näringsliv, där företagare ges rimliga och förutsebara villkor.

När det gäller uppföljning och kontroll ger verksamhetsberättelsen en tillrättalagd bild som inte står i proportion till den systemhotande välfärdsbrottslighet som vi vet i dag riktas mot offentliga system. För att värna tilliten till välfärden krävs ett mer systematiskt arbete med riskanalys och kontrollfunktioner samt transparent redovisning av identifierade briser.

Stockholm behöver en socialpolitik som präglas av genomförandekraft, likvärdighet och konsekvent uppföljning. I en tid då samhällsutmaningarna blir mer komplexa duger det inte att skjuta nödvändiga åtgärder på framtiden. Det krävs ledarskap och

politisk vilja för att vända utvecklingen, och den lyser tyvärr med sin frånvaro.

Särskilt uttalande

Kristin Jacobsson (C) lämnade ett särskilt uttalande:

Det finns många utmaningar för socialtjänsten i Stockholm stad, även om man inte får det intrycket när man ser verksamhetsberättelsens gröna pluttar för uppnådda målsättningar 2025. Vi vet från socialtjänstinspektörernas rapporter både för 2025 och tidigare att många utmaningar återkommer år efter år, det handlar ofta om barnperspektiv i socialtjänstens utredningar, om behovet av samordning mellan olika verksamheter för att minska risken för att personer faller mellan välfärdens maskor och om likvärdighet mellan stadsdelarna. Det ska inte göra någon skillnad var i staden man bor. Det är dags att komma till rätta med dessa utmaningar och brister. Att dom kvarstår år efter år väcker frågor om både politiskt och administrativ styrning, om vilja och förmåga.

Ett område där utvärdering har gjorts 2025 och där det konstateras att likvärdigheten behöver bli bättre är stödet till våldsutsatta. Det är anmärkningsvärt givet styrets flaggskeppsreform; "Bryt upp-sammanhållet stöd för våldsutsatta" har varit i gång under hela 2025, vars hela syfte var just att stödet skulle bli enhetligt och samordnat över staden. Det är tydligt att mer behöver göras och att programmet inte fullt ut lever upp till ambitionen.

Det är oroande att andelen personer som själva upplever att de fått en förbättrad situation av socialtjänstens insatser har minskat till 71,79 procent, jämfört med 84,62 procent föregående år, och därmed ligger tydligt under årsmålet på 85 procent. Det manar till eftertanke och vikten av att insatser anpassas över tid, och till individens behov. Något som också uppmärksammas i socialtjänstinspektörernas rapporter. Möjligen ger den nya socialtjänstlagen ytterligare möjligheter här.

Också inom området prostitution och människohandel finns utrymme att göra mer. Det är naturligtvis glädjande att antalet köpare som delgivits misstanke om köp av sexuell handling har ökat. Det blir därför viktigt att följa varför antalet personer som påträffas i prostitution däremot har minskat. Samarbetet med polisen vid misstänkt prostitution är viktigt och bra, och vi vill gärna se att det ökar i omfattning. På samma sätt vill vi att socialtjänsten deltar vid tillsynsinsatser inom exempelvis restaurang-, bygg- och servicebranschen där personer kan vara utsatta för arbetskraftsexploatering eller annan människohandel. Det skulle göra stor skillnad för människohandelsoffren, och kris-

och stödsamtal hade kunnat ges till fler personer utsatta för misstänkt utnyttjande och människohandel. Regionkoordinatorernas arbete är viktigt, och gör skillnad men mer skulle kunna göra i tillsynsverksamheten i stort.

Vi vill också uppmärksamma att mer behöver göras för att stärka dialogen mellan förvaltningen och stadens småföretagare, särskilt restaurang- och caféägare, inom ramen för alkoholtillståndsprocessen. Erfarenheten säger att förvaltningen kan bli bättre på att förmedla vad som behöver göras för att tillstånd ska ges eller inte dras in. Man måste kunna kommunicera på annat språk än myndighetsspråk, inte minst gentemot de småföretagare som inte har svenska som modersmål.

När skillnaden mellan mål och upplevd verklighet blir för stor krävs politiskt ledarskap, tydligare prioriteringar och en konsekvent inriktning på kvalitet framför symbolpolitik.

Ersättaryttrande

Maurice Forslund (KD) lämnade ett ersättaryttrande:

Kristdemokraterna oroas över den bild som framträder i 2025 års verksamhetsberättelse. Antalet inrapporterade incidenter ökade till 510 stycken under mätperioden (januari-augusti 2025), en uppgång med över fyra procent jämfört med samma period 2024. Därtill är det alarmerande att antalet Lex Sarah-rapporter har ökat med över 50 procent på bara ett år. Nästan en tredjedel av dessa var dessutom så allvarliga att de anmäldes till IVO. Att antalet ökade incidenter förklaras med en hypotes om att rapporteringsbenägenheten har ökat är ett svek mot stockholmarna. Så även att den hissande ökningen av Lex Sarah-rapporter bedöms bero på brister i rutiner, egenkontroll, informationsöverföring och en otydlig ansvarsfördelning.

Majoritetens ideologiska låsning vid egen regi förhindrar valfriheten och skapar onödiga hinder för en kvalitativ välfärd. Nämnden redovisar ett överskott på 26,1 miljoner kronor till följd av "försenade uppstarter av nya verksamheter och vakanta tjänster". Att pengar blir över för att man inte lyckats öppna planerade HVB-hem eller rekrytera personal är ett svek mot de barn och unga som väntar på stöd. I stället för att slösa resurser på att krysta fram verksamheter i egen regi borde fokus ligga på kvalitet.

Vi tycker att det är missvisande att man anser att målet "Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb", har "uppfylls helt", när aktivt medskapandeindex sjunkit på alla tre delindex under året. Trots att vänsterstyret säger sig

värna medarbetarnas "förutsättningar att göra ett bra jobb" har den praktiska politiken inneburit minskad flexibilitet för de anställda och fortsatta arbetsmiljöproblem för socialsekreterarna. Det är inte förvånande att det återspeglas i siffrorna.

Kristdemokraterna beklagar att vänsterstyret under året har valt att fortsätta prioritera inköp av ekologiska livsmedel. Vi noterar även att man inte nått upp till det symbolpolitiskt satta målet. En studie från Sveriges lantbruksuniversitet visade därtill så sent som för två år sedan att klimatpåverkan är ungefär lika stor för konventionellt som för ekologiskt jordbruk. Samtidigt ger ekologiskt jordbruk betydligt mindre skördar, så till den grad att om resten av världen tagit efter den linje som vänsterstyret i Stockholm driver, hade världen drabbats av svår svält. Detta är oansvarigt, inte minst i ljuset av kriget i Ukraina, som tillsammans med Ryssland står för odlandet av en fjärdedel av allt vete i världen. En redan pressad global livsmedelssituation förvärras ytterligare av vänsterstyrets populistiska "klimatpolitik". Ett bättre grepp hade varit att ställa krav på att maten ska vara närproducerad. Detta i syfte att öka den svenska livsmedelsberedskapen i en tid då det pågår ett krig mitt i Europa.

Handlingar i ärendet

- SOF 2025/903-1 Socialnämndens verksamhetsberättelse för år 2025
- SOF 2025/903-1.1 Bilaga 1 - SoN VB 2025
- SOF 2025/903-1.2 Bilaga 2 - Uppföljning av Intern kontroll, Socialnämnden
- SOF 2025/903-1.3 Bilaga 3 - Balansräkning 2025
- SOF 2025/903-1.4 Bilaga 4 - Resultaträkning 2025
- SOF 2025/903-1.5 Bilaga 5 - GDPR årsrapport 2025
- SOF 2025/903-1.6 Bilaga 7 - Framtidens socialtjänst
- SOF 2025/903-1.7 Bilaga 8 - Resultatrapport - Central uppföljning Drift
- SOF 2025/903-1.8 Bilaga 9 - Resultatrapport - Central uppföljning Invest.
- SOF 2025/903-1.9 Bilaga 10 - SoN Nyckeltal 2025
- SOF 2025/903-1.10 Bilaga 11 - Ledsagning utan individuell behovsprövning

§ 11**Riktlinjer för handläggningen av ekonomiskt bistånd**

SOF 2025/810

Beslut

1. Socialnämnden godkänner förslaget till riktlinjer för handläggningen av ekonomiskt bistånd.
2. Ärendet överlämnas för vidare beslut till kommunfullmäktige.

Sammanfattning av ärendet

Nuvarande riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd är från 2017 och behöver uppdateras med anledning av förändringar i lagstiftning, föreskrifter, praxis och nationellt handläggarstöd. En ny inriktning för hur stadens riktlinjer inom socialtjänstområdet ska utformas har tagits fram. Den nya inriktningen innebär att riktlinjerna enbart omfattar sådana delar som kräver beslut av kommunfullmäktige, exempelvis de delar i handläggningen i vilka Stockholms stad gör avsteg från nationella styr- och vägledningsdokument. Det huvudsakliga syftet med riktlinjerna är att säkerställa rättssäkerhet och likställighet i staden. De föreslagna riktlinjerna för handläggningen av ekonomiskt bistånd har omarbetats dels så att innehållet stämmer överens med den nya inriktningen på riktlinjer och dels så innehållet stämmer överens med nya lagstiftning, ny praxis och nya allmänna råd.

Förvaltningen anser att genom att ha renodlat innehållet i riktlinjerna till i huvudsak det specifika som gäller i Stockholms stad förväntas föreslagna riktlinjer utgöra ett tydligare styrdokument för handläggare och chefer. Övrigt stöd till handläggare som inte kräver beslut av Kommunfullmäktige, såsom stadsgemensamma rutiner inom ett visst verksamhetsområde eller vägledning i mer praktiskt förfarande i vissa delar av handläggningen samlas företrädesvis i handläggarstöd för respektive verksamhetsområde, som tas fram och förvaltas av socialnämnden.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förslaget till riktlinjer för handläggningen av ekonomiskt bistånd och överlämnar ärendet för vidare beslut till kommunfullmäktige.

Yrkande

Alexander Ojanne m.fl. (S), Rashid Mohammed m.fl. (V), Magnus Runsten (MP), Jan Jönsson (L), och Kristin Jacobsson (C) yrkade bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Yrkande

Andrea Hedin m.fl. (M) yrkade

1. att i första hand återremittera förslaget med syfte att revidera förslaget enligt nedan,
2. att i andra hand avslå förslaget till beslut, samt
3. att därutöver anföra.

En grundförutsättning för välfärden är att människor arbetar och betalar skatt. Det bygger på ett samhällskontrakt där omfördelningen är ansvarsfull och upplevs som legitim av dem som finansierar den. Vi välkomnar att riktlinjerna uppdateras för att anpassas till rådande lagstiftning. Samtidigt ser vi en oro för att riktlinjerna försvagar incitamenten till arbete genom att sudda ut gränsen mellan bidrag och arbete.

Riktlinjerna anger att personer som uppbär ekonomiskt bistånd kan få fyra veckors ledighet under sommaren med bibehållet stöd. Det framgår även att SL-kort ska beviljas generellt, utan individuell behovsprövning eller krav på kvittoredovisning. Moderaternas utgångspunkt är att ekonomiskt bistånd ska vara tillfälligt och behovsprövat. Det ska kombineras med tydliga krav och aktivt stöd för att möjliggöra snabb återgång till egen försörjning. När biståndet utformas för att omfatta en bred anpassning av omkostnader sker en förskjutning från tillfälligt stöd till mer varaktig försörjning.

Det är även problematiskt att riktlinjerna anger att bistånd kan beviljas till personer som saknar rätt att vistas i landet, utöver akuta nödsituationer. Det är inte rimligt att stockholmarna ska finansiera löpande konsumtion och boende för personer utan laglig vistelserätt. Det innebär dessutom att staden aktivt motarbetar den nationella inriktningen mot en mer ansvarsfull och restriktiv migrationspolitik.

Sammantaget riskerar riktlinjerna i sin nuvarande form att försvaga arbetslinjen, minska incitamenten till egen försörjning och urholka förtroendet för omfördelningen. Ett system som saknar tydliga förväntningar på arbete riskerar att permanenta utanförskap i stället för att bryta det.

Yrkande

Tapani Juntunen (SD) yrkade

1. att socialnämnden avslår riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd, samt,
2. att därutöver anföra.

Vi vill tacka förvaltningen för det nya sättet att ta fram riktlinjer för handläggningen av ekonomiskt bistånd, enligt ny praxis så tar nu

socialförvaltningen fram riktlinjer enbart gällande de delar som kräver beslut i kommunfullmäktige. Detta gör riktlinjerna mer åskådliga.

Detta åskådliggör att staden kringgår till stora delar det som kallas riksnormen. Och det är när staden tillämpar mer generösa regler än vad riksnorm och andra nationella riktlinjer medger som kommunfullmäktige måste ta beslutet. Vi vill avstyrka dessa nya riktlinjer.

Det framgår också av ärendet att socialförvaltningen i sitt tjänsteutlåtande har noterat att det finns kommande lagändringar som kommer pressa staden att införa mer restriktiva riktlinjer, vilket betyder att inom kort kommer ytterligare ett ärende i samma sakfråga. Det är också ett starkt skäl till varför vi avslår dessa nya riktlinjer, och istället vill vi se en reviderad version som redan nu tar hänsyn till de kommande lagändringarna.

Vi vill utöver detta att staden tillämpar riksnormen samt andra nationella riktlinjer genomgående, i sin handläggning av ekonomiskt bistånd, det betyder i praktiken att socialförvaltningen behöver ta fram helt nya riktlinjer. Riksnormen ska vara standard i Stockholm. Riksnormen är redan en norm som tillämpas på ett sätt att den tar hänsyn till faktiska kostnader för boende oberoende av geografiskt område i Sverige.

Redan idag kämpar stadens lokala socialtjänster ute i stadsdelarna med personer som fastnar i långvarigt bidragsberoende, vilket är ett starkt skäl till att vara ytterst återhållsam gällande riktlinjer som ligger överlagrad över gällande riksnorm. Vi har genomgående i vår budget för staden pekat ut nödvändigheten av att ha en återhållsam linje vad gäller ekonomiskt bistånd, vi noterar dock att den rödgröna majoriteten istället i sin budget fortsätter att underminera socialtjänstens arbete med ännu mer generösa regler utöver de regler som återfinns i detta sakärende om riktlinjer.

Propositionsordning

Ordförande frågar nämnden om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras. Ordförande finner att ärendet ska avgöras idag

Ordföranden ställde därefter de framställda förslagen till beslut mot varandra och fann att nämnden beslutat enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Andréa Hedin m.fl. (M) reserverade sig mot beslutet till förmån för det egna yrkandet.

Tapani Juntunen (SD) reserverade sig mot beslutet till förmån för det egna yrkandet.

Ersättaryttrande

Maurice Forslund (KD) ställde sig bakom Moderaternas, Liberalernas och Centerpartiets gemensamma yrkande.

Särskilt uttalande

Jan Jönsson (L) och Kristin Jacobsson (C) lämnade ett gemensamt särskilt uttalande:

Vi delar i huvudsak ambitionen att uppdatera och renodla riktlinjerna för ekonomiskt bistånd i syfte att stärka rättssäkerhet och likställighet. Samtidigt vill vi särskilt lyfta en problematik som inte tydligt adresseras i riktlinjerna, nämligen situationen för äldre hemlösa personer som vistas i Stockholm men är folkbokförda i annan kommun.

I praktiken uppstår återkommande situationer där stadens uppsökarteam påträffar äldre personer i mycket utsatta situationer. Handläggningen försvåras när ansvaret formellt ligger hos hemkommunen och ärendet behöver hanteras via telefonkontakt med annan socialjour. Det riskerar att leda till att insatser fördröjs, att ärenden bollas mellan kommuner och att den enskilde hamnar i ett rättsligt och praktiskt mellanläge.

Det yttersta ansvaret enligt socialtjänstlagen gäller alla som vistas i kommunen. För äldre personer i akut hemlöshet, ofta med bristande hälsa och begränsad förmåga att själva agera, behöver detta ansvar tolkas med särskild omsorg. Att hänvisa till hemkommunen mitt i natten eller förutsätta att den enskilde själv ska ordna återresa är i många fall varken realistiskt eller värdigt.

Vi menar därför att staden i tillämpningen av riktlinjerna behöver säkerställa större flexibilitet när det gäller omedelbara insatser för äldre hemlösa som vistas här. I många fall kommer ansvaret ändå att övergå till vistelsekommunen efter en tid. Då är det rimligt att insatser kan påbörjas utan onödiga administrativa hinder.

En rättssäker och likvärdig handläggning handlar inte enbart om formell ansvarsfördelning mellan kommuner, utan också om att säkerställa att särskilt utsatta personer inte faller mellan stolarna under tiden. Det är en fråga om både värdighet och praktiskt ansvarstagande.

Handlingar i ärendet

- SOF 2025/810-1 Tjänsteutlåtande - Riktlinjer för handläggningen av ekonomiskt bistånd i Stockholms stad
- SOF 2025/810-1.1 Bilaga - Riktlinjer för handläggningen av ekonomiskt bistånd

§ 12

Socialtjänstinspektörernas årsrapport 2025

SOF 2025/926

Beslut

1. Socialnämnden godkänner socialtjänstinspektörernas årsrapport.
2. Socialnämnden överlämnar rapporten till kommunstyrelsen.
3. Socialnämnden överlämnar rapporten till samtliga stadsdelsnämnder.

Sammanfattning av ärendet

Socialtjänstinspektörerna har under 2025 genomfört två kvalitetsgranskningar. Under våren granskades handläggningen för vuxna med långvarig hemlöshet och samsjuklighet inom flera stadsdelsförvaltningar. Under hösten granskades handläggningen för vuxna med mycket långvarigt ekonomiskt bistånd vid två stadsdelsförvaltningar, där arbetslöshet utgjorde försörjningshindret. I båda granskningarna uppmärksammas individer med komplex problematik som av olika skäl blir kvar inom socialtjänsten under lång tid.

Granskningarna visar på ett tydligt behov av en mer uttalad helhetssyn och ett samlat, tydligt definierat huvudansvar för dessa grupper. Insatser, uppföljning och samverkan behöver samordnas bättre för att säkerställa kontinuitet, långsiktighet och att individernas sammansatta behov tillgodoses på ett ändamålsenligt sätt. Ett mer teambaserat arbetssätt bedöms vara gynnsamt. En särskilt stor utmaning som lyfts i granskningarna är samverkan med regionen. För personer med långvarig hemlöshet är svårigheterna särskilt påtagliga i kontakten med psykiatrin. Båda granskningarna visar att socialsekreterare i huvudsak upprätthåller kontakt och erbjuder insatser, men att målgrupperna ofta behöver tätare uppföljning och mer stöd. Personer med långvarig hemlöshet och komplexa behov har ofta behov av mer individualiserade boendelösningar med omsorg och stöd dygnet runt än vad som finns tillgängligt inom ordinarie insatser. När det gäller långvarigt ekonomiskt bistånd behöver målgruppen tydligare synliggöras utifrån ärendenas komplexitet och insatserna bör breddas och individualiseras med ett tydligt hälso- och återhämtningsinriktat perspektiv. Barns situation i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd behöver i större utsträckning kartläggas systematiskt för att förebygga utsatthet och säkerställa trygghet, hälsa, skolgång och materiell standard.

Uppföljningen av 2024 års granskningar av förhandsbedömningar och familjebehandling öppenvård 0–12 år visar att stadsdelsförvaltningarna vidtagit konkreta åtgärder för att stärka barns delaktighet och förbättra kvaliteten i handläggningen. Detta inkluderar fler dokumenterade kontakter med barn och familjer, både fysiskt och digitalt, förtydligad och kompletterad dokumentation av bedömningar, samt formaliserad samverkan med andra enheter och externa aktörer för att säkerställa rättssäkerhet. Rutiner för behandlingsarbete har införts eller vidareutvecklats och tydliggör mål, genomförande och grad av måluppfyllelse. Barns delaktighet dokumenteras i högre utsträckning, särskilt vid insatsens början och avslut. Strukturerade avslutsbedömningar används för att sammanfatta behandlingsprocess, resultat och barnets perspektiv, vilket ger underlag för uppföljning och fortsatt handläggning. Arbetet omfattar även riktad kompetensutveckling, tydligare ärendeprocesser och uppföljning av beslut, med fortsatt fokus på barns delaktighet, rättssäkerhet och kvalitet under 2026.

Planeringen för 2026 omfattar en kvalitetsgranskning av *eftervården efter placering- ungdomar 13–17 år*. Inom ramen för eftervård inkluderas öppenvårdsinsatser i anslutning till avslutad placering i olika placeringsformer så som SiS, HVB samt i jour- och familjehem. Granskningen syftar till att bedöma kvalitet, rättssäkerhet och barnrättsperspektiv, med särskilt fokus på planering, genomförande, delaktighet, samverkan och uppföljning. Målet är att identifiera styrkor och förbättringsområden som kan bidra till en likvärdig och ändamålsenlig eftervård. Ytterligare granskningar är ännu inte planerade. Parallellt pågår arbete med att revidera inspektörernas instruktioner.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner denna årsrapport.

Särskilt uttalande

Jan Jönsson (L), Kristin Jacobsson (C) och Andréa Hedin m.fl. (M) lämnade ett gemensamt särskilt uttalande:

Socialtjänstinspektörerna har ett viktigt uppdrag. Deras granskningar bidrar till att synliggöra brister och utvecklingsbehov inom stadens verksamheter och är en central del i att säkra kvalitet och rättssäkerhet. Årsrapporten för 2025 visar på flera områden där förbättringar behövs, inte minst vad gäller helhetssyn, samordning och uppföljning för vuxna med långvarig hemlöshet och samsjuklighet samt personer med mycket långvarigt ekonomiskt bistånd.

Vi har i våra yttranden över de separata rapporterna lyft behovet av ett tydligare huvudansvar, mer teambaserade arbetssätt och en

förstärkt samverkan med regionen, särskilt psykiatrin. Det är uppenbart att personer med komplex problematik alltför ofta blir kvar länge i systemet utan att insatserna samordnas på ett sätt som ger reell förändring. När det gäller långvarigt ekonomiskt bistånd har vi särskilt pekat på behovet av fördjupade utredningar, tätare uppföljning och ett mer konsekvent barnrättsperspektiv.

Det är positivt att uppföljningen av 2024 års granskningar visar att vissa åtgärder har vidtagits, bland annat för att stärka barns delaktighet. Samtidigt visar årets granskningar att flera strukturella utmaningar kvarstår, särskilt vad gäller helhetssyn, kontinuitet och samordning med externa aktörer.

Mot denna bakgrund vill vi återigen understryka att årsrapporten i större utsträckning bör fokusera på vad som faktiskt har hänt med inspektörernas tidigare iakttagelser och rekommendationer. I dag ägnas betydande utrymme åt att sammanfatta årets granskningar, vilket nämnden redan tagit del av i separata ärenden. Det som i stället behöver utvecklas är en tydligare och mer systematisk uppföljning: vilka brister har åtgärdats, vilka kvarstår, vilka stadsdelar har vidtagit konkreta förändringar och vilka effekter har det fått för de enskilda?

Årsrapporten bör i högre grad fungera som ett verktyg för politisk styrning och ansvarsutkrävande, snarare än som en sammanställning av redan kända iakttagelser. Det är först när vi kan följa hur synpunkter omsätts i konkret förbättringsarbete som inspektörernas granskningar fullt ut får den funktion de är avsedda att ha.

Handlingar i ärendet

- SOF 2025/926-1 Tjänsteutlåtande - Socialtjänstinspektörernas årsrapport 2025
- SOF 2025/926-1.1 Bilaga - Socialtjänstinspektörernas årsrapport 2025

§ 13**Funktionshinderinspektörernas årsrapport 2025**

SOF 2025/854

Beslut

1. Socialnämnden godkänner funktionshinderinspektörernas rapport.
2. Socialnämnden överlämnar rapporten till kommunstyrelsen.
3. Socialnämnden överlämnar rapporten till samtliga stadsdelsnämnder.

Sammanfattning av ärendet

Funktionshinderinspektörerna har under 2025 genomfört två kvalitetsgranskningar. Under våren gjordes en kvalitetsgranskning inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning avseende barns delaktighet i handläggningen av insatser enligt LSS. Under hösten gjordes en kvalitetsgranskning inom verksamhetsområdet socialpsykiatri avseende sysselsättning och öppna verksamheter. Båda granskningarna visade att beställare och utförare till stor del följer stadens riktlinjer, anvisningar och avtal samtidigt som fortsatt utvecklingsarbete behöver ske för att säkerställa att handläggning och genomförande av insatser sker på ett rättssäkert och likställt sätt. Enskilda behöver involveras mer i planeringen av hur beviljade insatser ska genomföras. De granskade enheterna behöver säkerställa att anhöriga uppmärksammas. Fortsatt arbete behövs också för att barnrättsperspektivet än mer ska genomsyra handläggningen. Det gäller både ärenden som avser insatser som ges direkt till barnet samt ärenden där ett barn som anhörig påverkas av den enskildes situation. Fortsatt arbete för ökad samsyn och rättssäker handläggning behövs inom de granskade enheterna liksom stadsövergripande arbete genom utbildning, anvisningar och fortsatta diskussioner i chefsnätverk.

Under hösten 2025 har de granskningar som genomfördes under 2024 följts upp. Uppföljningarna visar att samtliga enheter och verksamheter på olika sätt har kunnat använda granskningsresultaten för att utveckla sitt arbete. På gruppboendena har utvecklingsarbete gjorts genom att se över rutiner för dokumentation och användandet av begränsningsåtgärder. Kompetensutveckling har antingen genomförts eller planeras att genomföras. Vidare har ett stort fokus legat på utveckling av aktivitetsutbud på boendena. På stadsdelsförvaltningarna har åtgärder vidtagits för att förbättra dokumentation och säkerställa rättssäker handläggning. Rutiner för information till enskilda har setts över. Flera enheter har använt resultatet för att utveckla den egna aktgranskningen vilket skapar

bättre förutsättningar för det egna uppföljnings- och kvalitetsarbetet. För att skapa samsyn i arbetsgrupperna redogör flera stadsdelsförvaltningar för att gemensamma planeringsdagar och workshops har genomförts under året.

Sammantaget visar årsrapporten att liknande utvecklingsbehov finns på enheterna oavsett verksamhetsområde och insatser. Det kan därför antas att liknande hantering även kan förekomma i andra stadsdelsnämnder. Även enheter som inte ingått i en granskning kan därför med stor sannolikhet ha nytta av kvalitetsgranskningarnas resultat och använda det som underlag för fortsatt kvalitetsarbete i de egna verksamheterna. Utöver detta kan socialförvaltningen använda kvalitetsgranskningarna som underlag för att ta ställning till om, och i sådana fall hur, stadsgemensamma riktlinjer, anvisningar och rutiner behöver utvecklas. Granskningsresultatet kan även användas som underlag för att ta ställning till om kompetenssatsning behövs inom ett eller båda verksamhetsområdena.

Särskilt uttalande

Jan Jönsson (L), Kristin Jacobsson (C) och Andréa Hedin m.fl. (M) lämnade ett gemensamt särskilt uttalande:

Funktionshinderinspektörernas uppdrag är en central del av stadens kvalitets- och rättssäkerhetsarbete inom LSS och socialpsykiatrin. Årsrapporten för 2025 visar att mycket fungerar, men också att det finns återkommande utvecklingsområden som staden behöver ta på större allvar.

Det är positivt att granskningarna visar att riktlinjer och avtal i stor utsträckning följs. Samtidigt framträder brister när det gäller dokumentation, barns delaktighet, uppmärksammande av anhöriga samt likvärdig handläggning inom socialpsykiatrin. Att barns åsikter och individuella bedömningar inte alltid tydligt framgår i akterna är särskilt bekymmersamt. Delaktighet är inte en formalitet utan en rättssäkerhetsfråga.

Rapporten pekar också på behovet av ökad samsyn och mer enhetlig tillämpning. Skillnader i bedömningar och genomförande riskerar att leda till ojämlikhet beroende på var i staden den enskilde bor. Det är en fråga om likställighetsprincipen och om förtroendet för stadens myndighetsutövning.

Det är bra att uppföljningen av tidigare granskningar visar att åtgärder har vidtagits. Samtidigt understryker detta behovet av att årsrapporterna i ännu högre grad fokuserar på uppföljning och effekt. Nämnden har redan tagit del av de enskilda granskningsrapporterna under året. Årsrapportens mervärde bör

därför tydligare ligga i att redovisa vad som faktiskt har förändrats, vilka åtgärder som genomförts, vad som återstår och vilka resultat som kan ses över tid.

Om inspektörernas arbete ska få full genomslagskraft behöver kopplingen mellan identifierade brister och konkret förbättringsarbete bli ännu tydligare, både på stadsdelsnivå och stadsövergripande nivå. Kommande årsrapporter bör därför i större utsträckning visa vad som hänt sedan föregående år, inte bara återge vad som konstaterats.

Handlingar i ärendet

- SOF 2025/854-1 Tjänsteutlåtande - Funktionshinderinspektörernas årsrapport 2025
- SOF 2025/854-1.1 Bilaga - Funktionshinderinspektörernas årsrapport 2025

§ 14
Insatser utan behovsprövning enligt nya
socialtjänstlagen, fas 1
SOF 2025/941

Beslut

1. Socialnämnden beslutar att från och med den 1 mars 2026 ska följande insatser tillhandahållas utan individuell behovsprövning och förenas med de villkor som framgår i underlaget för respektive insats:
 - Bostadsvägledning
 - Budget- och skuldrådgivning
 - Familjebehandling
 - Individuellt föräldraskapsstöd
 - Informationssamtal
 - Medling vid brott
 - Medföljarstöd
 - Stöd till personer utsatta för våld
 - Samtalsgrupp för personer utsatta för våld i nära relation av partner
 - Stöd för att bryta ett våldsamt beteende
 - Samtalsgrupp för personer som utövat våld mot partner
 - Stöd för personer som har funderingar kring sitt bruk av alkohol, narkotika eller spel om pengar
 - Stödgrupp för barn med separerade föräldrar
 - Stödsamtal för barn från 12 år
 - Samtalsgrupp för anhöriga
 - Stödsamtal för anhöriga
2. Socialnämnden beslutar att från och med den 1 mars 2026 ska följande insatser utan individuell behovsprövning på grund av särskilda skäl undantas från dokumentation av uppgifter som kan röja den enskildes identitet:
 - Stöd för personer som har funderingar kring sitt bruk av alkohol, narkotika eller spel om pengar
 - Stödgrupp för barn med separerade föräldrar
 - Samtalsgrupp för anhöriga
3. Socialnämnden beslutar att från och med den 1 mars 2026 ska följande insatser inte längre tillhandahållas som insatser utan individuell behovsprövning:
 - Stöd i rättsprocess
 - Icke-våldsgrupp
 - Utvägs kvinnogrupp
 - Enskilda stödsamtal utan särskild manual
 - Barns rätt som anhöriga

- Humlan
- Mina föräldrar är skilda

Sammanfattning av ärendet

För att en insats ska kunna erbjudas utan behovsprövning krävs enligt socialtjänstlagen att socialnämnden fattar ett särskilt beslut. Enligt likställighetsprincipen i 2 kap. 3 § kommunallagen (2017:725), ska kommunen behandla sina medlemmar lika om det inte finns sakliga skäl för något annat. Eftersom stadens uppgifter enligt socialtjänstlagen fullgörs av såväl stadsdelsnämnderna som facknämnderna bör ett sådant beslut omfatta hela stadens socialtjänst.

Socialnämnden har fått i uppdrag att, inom de ansvarsområden som anges i gällande reglemente för socialnämnden, KFS 2024:16, föreslå till kommunfullmäktige vilka insatser i bilaga 1 till ärende KS 2025/308 som ska ges utan individuell behovsprövning över hela staden samt eventuella villkor som ska gälla för insatserna. Nämnden har även i uppdrag att utreda och föreslå eventuella undantag från skyldigheten att dokumentera uppgifter som kan röja den enskildes identitet.

Socialnämnden har inom sitt ansvarsområde också i uppdrag att i kommunfullmäktiges ställe besluta om att ge en insats utan behovsprövning.

Inom projektet Framtidens socialtjänst har ett omfattande arbete genomförts för att definiera insatsernas innehåll, omfattning och villkor samt om insatsen ska dokumenteras eller är undantagen från dokumentationskrav. Syftet med kartläggningen och utformningen av insatserna är att skapa ett enhetligt och jämlikt utbud i hela Stockholms stad som motsvarar invånarnas behov. Förslaget är därmed både ett led i omställningen till den nya socialtjänstlagen och en förutsättning för att stadens socialtjänst ska kunna erbjuda insatser utan individuell behovsprövning.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Handlingar i ärendet

- SOF 2025/941-1 Tjänsteutlåtande - Insatser utan behovsprövning enligt nya socialtjänstlagen (2025:400), fas 1
- SOF 2025/941-1.1 Bilaga 1 - Bostadsvägledning
- SOF 2025/941-1.2 Bilaga 2 - Budget- och skuldrådgivning
- SOF 2025/941-1.3 Bilaga 3 - Familjebehandling
- SOF 2025/941-1.4 Bilaga 4 - Individuellt föräldraskapsstöd

- SOF 2025/941-1.5 Bilaga 5 - Informationssamtal
- SOF 2025/941-1.6 Bilaga 6 - Medling vid brott
- SOF 2025/941-1.7 Bilaga 7 - Medföljarstöd
- SOF 2025/941-1.8 Bilaga 8 - Stöd till personer utsatta för våld
- SOF 2025/941-1.9 Bilaga 9 - Samtalsgrupp för personer utsatta för våld i nära relation av partner
- SOF 2025/941-1.10 Bilaga 10 - Stöd för att bryta ett våldsamt beteende
- SOF 2025/941-1.11 Bilaga 11 - Samtalsgrupp för personer som utövat våld mot partner
- SOF 2025/941-1.12 Bilaga 12 - Stöd för personer som har funderingar kring sitt bruk av alkohol, narkotika eller spel om pengar
- SOF 2025/941-1.13 Bilaga 13 - Stödgrupp för barn med separerade föräldrar
- SOF 2025/941-1.14 Bilaga 14 - Samtalsstöd för barn från 12 år
- SOF 2025/941-1.15 Bilaga 15 - Samtalsgrupp för anhöriga
- SOF 2025/941-1.16 Bilaga 16 - Stödsamtal för anhöriga
- SOF 2025/941-1.17 Bilaga 17 - Barnkonsekvensanalys

§ 15**Insats utan behovsprövning****Pilotprojekt flexibelt socialt stöd**

SOF 2025/1040

Beslut

1. Socialnämnden beslutar att införa insatsen flexibelt socialt stöd utan individuell behovsprövning som ett pilotprojekt i stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör, Järva, Skarpnäck och Södermalm utifrån angivna villkor.
2. Pilotprojekten pågår under perioden 1 mars 2026 till och med 31 mars 2027.

Sammanfattning av ärendet

Enligt socialtjänstlagen (2025:400) får socialnämnden tillhandahålla insatser för att tillgodose personliga behov utan behovsprövning enligt 11 kapitlet 5§. För att en insats ska kunna erbjudas utan behovsprövning krävs ett särskilt beslut från socialnämnden.

Arbetet med att ta fram förslag på insatser som ska erbjudas utan behovsprövning utgör en del av utvecklingen av första linjens socialtjänst i enlighet med socialtjänstlagens intentioner om en mer lätt tillgänglig och förebyggande socialtjänst. Vissa insatser införs i hela staden, medan mer utvecklingsinriktade insatser behöver testas genom pilotprojekt i utvalda stadsdelsnämnder. Flexibelt socialt stöd är en sådan insats som föreslås testas i ett pilotprojekt. Insatsen ska ge praktiskt och samordnat stöd till invånare som uppfyller villkoren för insatsen.

Genom att börja i liten skala i ett pilotprojekt kan staden se hur insatsen fungerar i praktiken, identifiera möjligheter, utmaningar och resultat innan ett eventuellt breddinförande i hela staden. Det är mer kostnadseffektivt att först prova att tillhandahålla insatsen i några stadsdelsnämnder och säkerställa att insatsen verkligen ger önskat resultat. Först efter att pilotprojektet har utvärderats och tillräckligt med kunskap har samlats in kan beslut fattas om en eventuell implementering ska ske i samtliga stadsdelsnämnder.

Flexibelt socialt stöd föreslås prövas och utvecklas i Enskede-Årsta-Vantör, Järva, Skarpnäck och Södermalms stadsdelsnämnder. Det är även dessa som genomför pilotprojekt för första linjens socialtjänst. En viktig del i genomförande av pilotprojekten är att kunna följa upp och löpande justera i innehåll och ramar för insatsen. Aktuellt förslag är ett steg i utvecklingen till att kunna erbjuda invånare ett

mer tillgängligt och förebyggande stöd och även ett viktigt steg i stadens omställning till ny socialtjänstlag.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Handlingar i ärendet

- SOF 2025/1040-1 Tjänsteutlåtande - Insats utan behovsprövning

§ 16**Uppföljning IOP utsatta EU-medborgare****Uppföljning av verksamheten under perioden 1 maj till och med 30 oktober 2025**

SOF 2025/144

Beslut

1. Socialnämnden godkänner uppföljningen av IOP-samarbetet med idéburna organisationer.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden samarbetar med frivilligorganisationer för att ge stöd till EU- och tredjelandsmedborgare som vistas tillfälligt i staden och som befinner sig i en utsatt situation. Stödet ges i form av härbärge nattetid och dagverksamheter. Uppföljning av partnerskapet sker i en gemensam verksamhetsrapport som upprättas två gånger per år. Ärendet avser verksamhet som bedrivits under perioden 1 maj till och med 31 oktober 2025.

Nattverksamhet har bedrivits vid ett härbärge som sammanlagt har genomfört 6 644 övernattningar, varav cirka 26 procent avser kvinnor. Dagverksamhet har bedrivits vid sex olika verksamheter som sammanlagt tagit emot 28 519 besök, varav cirka 35 procent är kvinnor. De vanligaste nationaliteterna bland besökarna i såväl natt- som dagverksamheterna är personer från Rumänien och Polen.

Jämfört med motsvarande period förra året har antalet övernattningar i nattverksamheten minskat med cirka tre procent, samtidigt som antalet unika personer i nattverksamheten har ökat med 23 procent. Detta visar att fler personer har sovit färre nätter, jämfört med samma period förra året då ett färre antal personer nyttjade fler nätter. Alla personer som tillhör målgruppen och som kommit till inskrivningen under perioden har fått plats på natthärbärget, även då besöksantalen legat som högst.

Jämfört med motsvarande period förra året har antalet besök till dagverksamheterna minskat med cirka 27 procent. Minskningen av dagverksamheterna beror delvis på att öppettiderna minskad sedan maj, enligt överenskommelse med förvaltningen.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner uppföljningen av IOP-samarbetet med idéburna organisationer som ger stöd till EU- och tredjelands-medborgare som vistas tillfälligt i Sverige och som befinner sig i en utsatt situation.

Yrkanden

Alexander Ojanne m.fl. (S), Rashid Mohammed m.fl. (V), Magnus Runsten (MP), Jan Jönsson (L), Andréa Hedin m.fl. (M) och Kristin Jacobsson (C) yrkade bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Tapani Juntunen (SD) yrkade

1. att socialnämnden godkänner förvaltningens uppföljning och lägger den till handlingarna,
2. att socialnämnden beslutar att uppdra åt förvaltningen att avbryta samtliga IOP-avtal och ta över relevanta delar i egen regi, samt
3. att därutöver anföras.

Sverigedemokraterna ser det som en mycket positiv utveckling att antalet utsatta EU-medborgare sjunkit radikalt under ett antal påföljande år. Vi anser att antalet nu är nere på en så låg nivå att Stockholm stad inom ramen för befintlig verksamhet kan hantera det få antal klienter som är berörda. Vi ser inget behov av att ha kvar dessa IOP-avtal. När antalet är så lågt menar vi dessutom att det blir mer ekonomiskt fördelaktigt att staden hanterar de berörda individuellt i egen regi.

Vi vill att socialförvaltningen återkommer med ett helt nytt ärende som beskriver övergången till en hantering som handlar om att staden hanterar frågan helt inom ramen för egen befintlig verksamhet. Då det handlar om EU-medborgare är vår ingång i frågan att all hantering som kräver resurser från någon kommunal förvaltningen så ska detta ske med ett minimum av åtgärder och resurser i förhållande till relevant lagstiftning.

Propositionsordning

Ordföranden ställde de framställda förslagen till beslut mot varandra och fann att nämnden beslutat enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Tapani Juntunen (SD) reserverade sig mot beslutet till förmån för det egna yrkandet.

Handlingar i ärendet

- SOF 2025/144-8 Tjänsteutlåtande - Uppföljning IOP utsatta EU-medborgare
- SOF 2025/144-8.1 Bilaga - Verksamhetsrapport IOP maj-okt 2025

§ 17**Tillsynsplan för serveringstillstånd 2026**

SOF 2026/40

Beslut

1. Socialnämnden antar tillsynsplan för serveringstillstånd avseende år 2026.
2. Tillsynsplanen översänds till Länsstyrelsen i Stockholms län.

Sammanfattning av ärendet

Av 9 kap 2 § tredje stycket alkohollagen (2010:1622) framgår att kommunen ska upprätta en tillsynsplan för serveringstillstånd. Tillsynsplanen ska lämnas till länsstyrelsen. Tillsynsplanen ska vara antagen och följas upp av ansvarig nämnd. Område tillstånd och tillsyn för alkohol och tobak inom socialförvaltningen lämnar härmed beskrivning av hur tillsynsarbetet genomförs och förslag på en tillsynsplan för år 2026. Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner den.

Handlingar i ärendet

- SOF 2026/40-1 Tjänsteutlåtande Tillsynsplan serveringstillstånd 2026
- SOF 2026/40-1.1 Bilaga - Stockholms stad tillsynsplan 2026, tillsyn av restauranger med serveringstillstånd

§ 18**Tillsynsplan för tobak och liknande produkter samt folköl och tobaksfria nikotinprodukter 2026**

SOF 2026/41

Beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens förslag till tillsynsplan 2026.

Sammanfattning av ärendet

Syftet med tillsyn och kontroll enligt lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter, lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter, alkohollagen (2010:1622) samt lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel är att förebygga och korrigera brister som kan uppstå vid försäljning av tobak och liknande produkter, folköl, tobaksfria nikotinprodukter och vissa receptfria läkemedel. Tillsynsarbetet ska underlätta tillståndshavarnas och näringsidkarnas arbete och verksamheter så att de enkelt ska kunna tillämpa de regler som gäller. Tillsynsplanerna ska bidra till att tillsynsarbetet sker strukturerat med mätbara och uppföljningsbara mål. Tillsynsplanerna tar också upp förvaltningens arbete med kontrollköp.

Tillsynen består av inre och yttre tillsyn. Varje försäljningsställe får minst ett tillsynsbesök per år. En del av tillsynen och kontrollen innebär ett förebyggande arbete med syfte att informera och göra näringsidkarna uppmärksamma på de krav som finns i respektive lagstiftning, så att brister i verksamheten inte ska uppstå.

Handlingar i ärendet

- SOF 2026/41-1 Tjänsteutlåtande - Tillsynsplan för tobak och liknande produkter, folköl, tobaksfria nikotinprodukter och vissa receptfria läkemedel 2026
- SOF 2026/41-1.1 Bilaga 1 - Tillsynsplan tobak och liknande produkter Stockholms stad 2026
- SOF 2026/41-1.2 Bilaga 2 - Tillsynsplan folköl Stockholms stad 2026
- SOF 2026/41-1.3 Bilaga 3 - Tillsynsplan tobaksfria nikotinprodukter Stockholms stad 2026
- SOF 2026/41-1.4 Bilaga 4 - Tillsynsplan vissa receptfria läkemedel Stockholms stad 2026

§ 19**Delegation att underteckna avtal om Multisystemisk terapi - Child Abuse and Neglect (MST- CAN)****Beslut om delegering från socialnämnden till socialdirektören avseende projektmedel för insatsen MST CAN under förutsättning att erforderliga medel beviljas.**

SOF 2026/9

Beslut

1. Socialnämnden ger socialdirektören i uppdrag att fatta tilldelningsbeslut, vid behov avbryta upphandling eller teckna avtal med godkänd leverantör.
2. Socialnämnden ger socialdirektören i uppdrag att för nämndens räkning besluta om:
 - förlängning, hävning samt uppsägning av avtal,
 - partsbyte samt underteckna avtal om partsbyte,
 - ändringar och tillägg till avtal som är förenliga med upphandlingslagstiftningen samt
 - mindre justeringar av avtal
3. Socialnämnden ger socialdirektören möjlighet till delegering av åtgärderna i punkt 2.
4. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Socialförvaltningen, i samverkan med berörda stadsdelsförvaltningar, har ansökt om medel från sociala investeringsfonden för att införa MST-CAN, en evidensbaserad och intensiv familjeinsats för barn som riskerar fara illa, med planerad projekttid 2026–2029. För att möjliggöra en effektiv och tidsmässigt obruten projektstart föreslås att socialdirektören ges delegation att underteckna nödvändiga avtal under förutsättning att medel beviljas.

Handlingar i ärendet

- SOF 2026/9-3 Tjänsteutlåtande - Delegation att underteckna avtal om Multisystemisk terapi - Child Abuse and Neglect (MST- CAN)
- SOF 2026/9-3.1 Bilaga - Ansökan insatser sociala investeringsfonden - MST-CAN

§ 20**Fyllnadsval till socialnämndens tillståndsutskott samt organisations- och föreningsutskott**

SOF 2025/832

Beslut

1. Socialnämnden utser Poya Ashna (V) som ledamot i socialnämndens tillståndsutskott för återstående tid av år 2026.
2. Socialnämnden utser Rashid Mohammed (V) som ersättare i socialnämndens organisations- och föreningsutskott för återstående tid av år 2026.
3. Ärendet justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden har för år 2026 valt fem ledamöter och fyra ersättare till socialnämndens tillståndsutskott samt fem ledamöter och två ersättare till socialnämndens organisations- och föreningsutskott 2026-01-02 § 4. En ersättarplats lämnades vakant i båda utskotten. Förvaltningen föreslår att nämnden utser ny ledamot i tillståndsutskottet för återstående tid av år 2026 enligt yrkande då Rashid Mohammed (V) avsagt sig sin plats som ledamot i tillståndsutskottet för att väljas in som ersättare i organisations- och föreningsutskottet.

Yrkande

Rashid Mohammed yrkar att Poya Ashna (V) nomineras till ledamot i socialnämndens tillståndsutskott för återstående tid av år 2026 samt att Rashid Mohammed (V) nomineras till ersättare i socialnämndens organisations- och föreningsutskott för återstående tid av år 2026.

Propositionsordning

Ordförande finner att nämnden utser Poya Ashna (V) utses till ledamot i socialnämndens tillståndsutskott för återstående tid av år 2026 samt att nämnden utser Rashid Mohammed (V) till ersättare i socialnämndens organisations- och föreningsutskott för återstående tid av år 2026.

Handlingar i ärendet

- SOF 2025/832-3 Tjänsteutlåtande - Fyllandsval till socialnämndens tillståndsutskott samt organisations- och föreningsutskott

§ 21**Skrivelse om behovet av riktade stödinsatser för HBTQI-personer som säljer sex****Svar på skrivelse från Liberalerna**

SOF 2025/820

Beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning av ärendet

Liberalerna har inkommit med en skrivelse där de lyfter fram att det behövs tydligare förståelse och särskilt anpassade insatser till hbtqi-personer som säljer sex. De lyfter särskilt fram transpersoner och homosexuella män. Förvaltningen har ombetts att redogöra för hur staden arbetar i dag, vilken kunskap som finns om målgruppen, om särskilda riktlinjer eller samverkansformer behövs samt hur frivillighet och ideologisk neutralitet på insatser kan säkerställs.

Förvaltningen redogör att det finns en etablerad kunskap om hbtqi-personers särskilda utsatthet, däremot inte ett målgruppsspecifikt arbete riktat till hbtqi-personer som har sex mot ersättning. Stöd till personer som har erfarenhet av sex mot ersättning ges på könsneutrala grunder, oaktat sexuell läggning. Socialtjänstens stödjande och skyddande insatser är en del av en rad insatser som utifrån den enskildes behov kan behöva kompletteras av hälso- och sjukvård, andra myndigheter eller civilsamhällets aktörer. Staden har en samverkansöverenskommelse med polisen i Stockholm mot prostitution och människohandel.

Förvaltningen bedömer att befintliga kunskaper och arbetssätt inom förvaltningens utförarverksamheter är ändamålsenliga och kunskapsbaserade. Förvaltningen ser ett fortsatt behov av löpande kunskapsspridning till stadens medarbetare, kontinuerlig verksamhetsutveckling med möjlighet att utreda behov av målgruppsspecifikt stöd samt genom samverkan med civilsamhället bredda utbudet av stöd till målgruppen.

Förvaltningen överlämnar tjänsteutlåtandet med förslag om att socialnämnden godkänner det som svar på skrivelsen.

Särskilt uttalande

Jan Jönsson (L) och Kristin Jacobsson (C) lämnade ett gemensamt särskilt uttalande:

Förvaltningens tjänsteutlåtande ger en samlad och i många delar positiv bild av stadens arbete, med etablerade strukturer, kompetens och tillgängligt stöd genom bland annat Mikamottagningen.

Det är bra att stödet formellt är öppet för alla oavsett könsidentitet och sexuell läggning och att det finns en medvetenhet om målgruppens särskilda utsatthet. Samtidigt delar varken vi eller flera av de berörda aktörer vi haft kontakt med fullt ut bilden av att nuvarande arbetssätt är tillräckliga.

Att arbeta "könsneutralt" är i sig inte en garanti för likvärdighet. Erfarenheter från civilsamhället visar att en generell ingång riskerar att i praktiken utgå från cis-kvinnors situation, medan transpersoner och homo- och bisexuella män i lägre grad nås, känner tillit eller upplever att stödet är relevant. Om staden menar allvar med att nå hela målgruppen behöver det följas upp om stödet faktiskt når dem, inte bara om det formellt är öppet för alla.

Det finns också skäl att nyansera beskrivningen av målgruppen. Tjänsteutlåtandet lyfter komplexa trauman, vilket i många fall är relevant. Men en ensidig traumaförklaring riskerar att skymma andra drivkrafter, inte minst ekonomisk utsatthet och brist på realistiska alternativ. För många, särskilt transpersoner som möter betydande hinder på arbetsmarknaden, handlar situationen i första hand om försörjning. Då behöver stödet innehålla faktiska vägar till ekonomisk stabilitet och arbetsmarknadsanknytning, inte enbart behandlingsinriktade insatser.

Vi vill också uppmärksamma situationen för asylsökande transpersoner, där bristande tillgång till könsbekräftande vård och kontinuitet kan förvärra psykisk ohälsa och ekonomisk utsatthet. Även om vårdfrågan formellt ligger på regionen får den direkta konsekvenser för socialtjänstens målgrupp och insatsbehov. Det kräver tydlig samverkan och kunskap i stadens verksamheter.

Vid besök på Mikamottagningen framkom dessutom att verksamheten själv ser utvecklingsbehov. Man upplever att man inte fullt ut når hela målgruppen. Det finns också återkommande berättelser om att personer upplever bristande bemötande i vissa kontakter med socialtjänsten i stadsdelarna och ibland även med polisen. Det handlar inte om en generell bild av hela stadens arbete, men om signaler som måste tas på allvar. Förtroende är en

grundförutsättning för att personer i en mycket utsatt situation ska våga söka stöd.

Vi vill också understryka att stöd måste kunna ges utan att det i praktiken villkoras av att personen vill sluta sälja sex. Många söker stöd för trygghet, hälsa, boende eller ekonomi. Ett rättighets- och skadereducerande perspektiv är avgörande för att inte stänga dörren för dem som annars inte skulle söka hjälp.

Det finns även en påtaglig oro i målgruppen för att stödinsatser blandas ihop med kontroll, exempelvis genom otydliga gränser mellan socialt stöd och polisiära insatser. Om människor upplever att de riskerar att bli föremål för kontroll snarare än stöd påverkar det benägenheten att söka hjälp. Det är en fråga som har både rättssäkerhets- och folkhälsokonsekvenser och som behöver följas upp.

Slutligen behöver samverkan med civilsamhället ges mer långsiktiga former. Förvaltningen betonar vikten av samarbete, vilket är positivt. Det bör konkretiseras genom mer hållbara samverkansmodeller, exempelvis genom IOP eller motsvarande, där organisationer med upparbetat förtroende i målgruppen kan vara ett strukturellt komplement till stadens egna verksamheter.

Sammanfattningsvis menar vi att tjänsteutlåtandets bild behöver nyanseras. Ett viktigt arbete bedrivs, men det finns tydliga utvecklingsområden. Nämnden bör därför följa upp hur målgruppen faktiskt nås, hur tilliten påverkas av stadens arbetssätt och hur stödet kan bli mer målgruppsanpassat, tillgängligt och långsiktigt hållbart i dialog med både verksamhet och civilsamhälle.

Handlingar i ärendet

- SOF 2025/820-3 Tjänsteutlåtande - Skrivelse om behovet av riktade stödinsatser för HBTQI-personer som säljer sex
- SOF 2025/820-1 Skrivelse om behovet av riktade stödinsatser för HBTQI-personer som säljer sex

§ 22**Anmälningar för kännedom****Beslut**

Nämnden lägger anmälningarna till handlingarna.

Anmälda handlingar

- Kruskis Stödboende kontrollrapport
- §14 den 26 januari 2026, Kommunfullmäktige
Handlingsplan för kommunens aktivitetsansvar i Stockholms stad (KAA) 2025–2027(249478)
- §17 den 26 januari 2026, Kommunfullmäktige Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad(2494789)
- Kontorsutlåtande - Remiss av Ett nytt brott och andra åtgärder mot människohandel (SOU 2025:119)

§ 23**Anmälan av protokoll och samverkan**

SOF 2026/5

Beslut

Nämnden lägger anmälan av protokoll och samverkan till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- SOF 2026/5-6 Protokoll från tillståndsutskottet 2026-01-21
- SOF 2026/5-5 Individutskottet protokoll 2026-01-27
- SOF 2026/5-8 Protokoll från individutskottet 2026-02-02
- SOF 2026/5-9 Protokoll från funktionshinderrådet 2026-02-12
- SOF 2026/5-10 Protokoll från förvaltningsgruppen 2026-02-11

§ 24**Redovisning av delegeringsbeslut****Beslut**

Nämnden lägger redovisningen av delegationsbeslut till handlingarna.

Anmällda beslut

- Tillämpningsbeslut gallringsloggar Vodok
- Delegationsbeslut - tjänsteresa till Rumänien. Fact finding/studieresa för att samverka med lokala myndigheter och International Organisation for Migration (IOM)
- Nedskrivning av äldre fordringar år 2025
- Delegationsbeslut tjänsteresa, deltagande i nätverket Counter Terrorism Preparedness Network (CPTN), Washington, USA

Underskriftens äkthet valideras här: <https://underskriftpas.stockholm.se/validera>